

GÖTEBORGS UNIVERSITET

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

”individen finns hela tiden i ett sammanhang...”

En kvalitativ studie om Mixgårdens arbete utifrån ett salutogent perspektiv

Socionomprogrammet HT 11
SQ1562 Vetenskapligt arbete i socialt arbete

C-uppsats

Författare Eroll Djemmas

Guadalupe Lungo Fernandez

Bahra Mohideen

Handledare Tore Brännberg

Abstract

Titel: ”individen finns hela tiden i ett sammanhang...”

Författare: Eroll Djemmas, Guadalupe Lungo Fernandez och Bahra Mohideen.

Nyckelord: Mixgården, Hammarkullen, Meningsfullhet, Salutogent perspektiv, Dialog, Freire

Författare: Eroll Djemmas , Guadalupe Lungo Fernandez och Bahra Mohideen

Vi har i vår kvalitativa studie valt att undersöka hur fritidsledare arbetar för att skapa en meningsfull tillvaro i fritidsgårdar utifrån ett salutogent perspektiv. Vi vill också undersöka om ungdomarna är delaktiga i detta arbete utifrån fritidsledarnas perspektiv.

Vi har valt att ställa upp två frågeställningar som är 1. Vilka metoder använder sig fritidsledarna av för att åstadkomma meningsfullhet i Mixgården? 2. På vilket sätt är ungdomarna delaktiga till att skapa en meningsfull tillvaro utifrån fritidsledarnas perspektiv?

För att genomföra denna studie har vi valt att intervjua fyra fritidsledare i fritidsgården Mixgården som ligger i stadsdelen Hammarkullen i Göteborg. Vi har valt att använda oss utav en kvalitativ forskningsmetod i vår studie. För att kunna få svar på vårt syfte och våra frågeställningar har vi använt oss av en semistrukturerad intervjuguide. Vår avgränsning till enbart fritidsledare har handlat om att de har den tydligaste synen på vilka metoder som används. Vi har delat upp våra frågeställningar i två teman som vi kallar för metoder och ungdomarnas delaktighet.

Vi har i våra resultat kommit fram till att fritidsledarna använder sig av tre metoder för att skapa en meningsfull tillvaro. Dessa tre metoder är att fokusera sig på att etablera relationer, att arbeta för att påverka sin närmiljö och att etablera en gemensam gårdskultur som ungdomarna kan ställa sig bakom. I vårt andra tema som handlar om ungdomarnas delaktighet har vi kunnat se att ett sätt för ungdomarna att göra sin röst hörd i Mixgården är bland annat genom ett gårdsråd som kallas de ”Utvalda” där ungdomarna får en konkret möjlighet att påverka Mixgården. I vår slutdiskussion har vi kommit fram till att dessa olika delar sammanfaller i vad som kan kallas att se individen i sitt sammanhang då fritidsledarna både ser ungdomarna i det sammanhang som är närmiljön och arbetar samtidigt med ungdomar och andra aktörer för att skapa en närmiljö som ungdomarna kan kalla sin egen.

Tack!

Vi vill rikta ett stort TACK till personalen på Mixgården som har tagit emot oss på ett väldigt varmt och välkommande sätt. Utan de skulle vi inte ha kunnat skriva denna uppsats.

Vi vill även tacka vår handledare Tore Brännberg som har bidragit med synpunkter och hjälpt oss att få ordning på våra tankar.

Vi vill även tacka våra familjer som har stått ut med oss och stöttat oss under den tid som vi skrev uppsatsen.

Innehållsförteckning

1. Inledning	sid.1
1.1 Bakgrund.....	sid.1
1.2 Syfte och Frågeställning.....	sid.3
2. Tidigare Forskning	sid.3
2.1 Fritidsgården – en plats för samhällsbyggande?.....	sid.3
2.2 Mixgården – Connecting people.....	sid.5
2.3 Good fences make good neighbours.....	sid.6
2.4 Kanske är det för den go kladdkakan.....	sid.7
2.5 Multikultiungdom.....	sid.8
2.6 Pedagogik för de förtryckta.....	sid.10
3. Teori och Begrepp	sid.11
3.1 Salutogent perspektiv.....	sid.11
3.2 KASAM.....	sid.13
3.3. Systemteori.....	sid.13
3.4 Dialog.....	sid.15
4. Planering och Genomförande	sid.16
4.1 Metodval.....	sid.16
4.2 Analysmetod.....	sid.17
4.3 Förförståelse.....	sid.18
4.4 Avgränsning.....	sid.19
4.5 Transkribering.....	sid.20
4.6 Validitet, Reliabilitet och Generaliserbarhet.....	sid.21
4.7 Etik.....	sid.22
5. Resultat och Analys	sid.24
5.1 Metod.....	sid.24
5.1.1 Relation.....	sid.24

5.1.2 Samarbete inom området.....	sid.28
5.1.3 Gemensam Kultur.....	sid.32
5.2.1 Ungdomarnas delaktighet.....	sid.36
6. Slutdiskussion.....	sid.39
7. Referenser.....	sid.41
7.1 Litteratur.....	sid.41
7.2 Internetkällor.....	sid.42
7.3 Övriga källor.....	sid.42
8. Bilagor.....	sid.43
8.1 Intervjuguide.....	sid.43

1. Inledning

Vi har i vår c-uppsats valt att studera om fritidsgården Mixgården som ligger i stadsdelen Hammarkullen i Göteborg. Vi har valt att studera denna fritidsgård för att vi tre studenter var intresserade av det arbete som görs med ungdomar på fritidsgårdar. Anledningen till varför vi har valt att fokusera oss på Mixgården är för vi hade intrycket att Mixgården var en fritidsgård som arbetade aktivt i Hammarkullen. Vi hade en liten kunskap om att Mixgårdens ungdomar hade mobiliserat sig politiskt för att stoppa nedskärningar som skulle innebära att fritidsgården stängdes under sommaren år 2009. Mixgården kunde då stoppa detta genom att bland annat delta i nämndmöten, samla namnlistor och demonstrera. Ungdomarna och fritidspersonalen lyckades rädda sin fritidsgård genom att aktivt engagera sig politiskt genom att gå på nämndmötet och organisera fredliga protester.

Vi fann det fascinerande att ungdomar kämpade för att upprätthålla något de ansåg vara positivt i deras liv. Denna tanke växte hos oss ännu mer genom att på andra håll i Göteborg, bland annat i Biskopsgården, så har ungdomar kämpat för att få en fritidsgård där de kan samlas (Metro 15/06-2011). Detta har man gjort genom liknande former såsom att gå till nämndmöten och organisera fredliga protester. Detta krav efter fritidsgårdar har bidragit till att öka vårt intresse till orsaker bakom att fritidsgårdar har en stor betydelse i ungdomars liv. I vårt sökande efter ett syfte kom vi fram till att det bland annat måste finnas något hos Mixgården som har gjort det, för ungdomarna, en viktig plats. För att komma till svars med denna fråga valde vi att undersöka hur fritidsledarna arbetar för att skapa en meningsfull tillvaro för ungdomarna. När vi säger meningsfullhet utgår vi från Aron Antonovskys definition av meningsfullhet (definieras i teoridelen).

1.1 Bakgrund

Under början av 1990 talet i samband med stora flyktingströmningar och lågkonjunkturen fick förorterna som varit en del av miljonprogrammet ta emot en stor del av krigsflyktingar ibland annat Balkan kriget, Irak och flyktingar från Somalia (Peterson & Hjerm, 2007). Hammarkullen är sedan första januari 2011 ett primärområde tillhörande stadsdelen Angered i Göteborg (webbida¹). Hammarkullen byggdes under 1960 talet som ett svar på den ökande

¹ http://www.goteborg.se/wps/portal/!ut/p/c4/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3gjU-9AJyMvYwMDSycXA6MQFxDNDPwtTIyNzY_2CbEdFAK-O_Xo!/?WCM_PORTLET=PC_7_25KQB2J3009BD02TD41N8522N4000000_WCM&WCM_GLOBAL_CON

trångboddheten i Sverige och var en del i miljonprogrammet där syftet var att bygga en miljon bostäder för den ökande befolkningen. År 2007 låg befolkningmängden i Hammarkullen på 7794 invånare och av dessa var 78 procent svenska medborgare. Svenskar var den största etniska gruppen med 49 procent som därefter följdes av andra etniska grupper från bland annat Mellanöstern och Afrika. Åldersmässigt var 39 procent 18 år eller yngre. Jämfört med övriga Göteborg är det cirka 80 procent fler barn och ungdomar i Hammarkullen. Det fanns 2007 en variation på barnfamiljer, en stor mängd var familjer med 3 eller flera barn medan en tredjedel av barnfamiljerna utgjordes av ensamstående föräldrar(Handlingsplan²).

Det har funnits en fritidsgård i Hammarkullen sedan 1970 talet, denna fritidsgård låg ända fram till 1994 i en lokal under Hammarkullebadet. 1994 flyttade man till lokaler i Hammarkulleskolan men på grund av missnöje från elever, ungdomar och föräldrar flyttade man till en fristående byggnad på skolan där man fick 1998 namnet Mixgården. År 2002 flyttade Mixgården tillbaka till den gamla lokalen under Hammarkullebadet där man än idag är. Mixgården består av två våningar, på den första våningen finns ett café, biljardbord kontor och danssal medan på den nedre våningen finns det två musikstudios, ett sångrum, datarum och samtalsrum. Man säljer gårdskort på Mixgården, gårdskortet ger en möjlighet att använda sig av bland annat biljardbordet och delta i olika aktiviteter(Anderson & Jordan, 2007). En av informanterna berättar att det är ca 150 ungdomar som hade årskort vid intervjutillfället. Utifrån våra intervjuer fick vi informationen att Mixgården består utav 6 heltidsanställda och fem stycken timledare. Mixgården är förebyggande och främjande öppenverksamhet för ungdomar mellan 13 – 20 år. Det finns även mellanstadieverksamhet för ungdomar i åldern 10 -12 år. Mixgården erbjuder olika aktiviteter såsom bland annat dans, musik, fotboll, tjej-öppet, riktade gruppverksamheter, film och individuellt stöd. Mixgården strävar också efter ”vara en arena för samtal om och kring ungdomar där föräldrar, boende, professionella och andra intresserade är välkomna”(Handlingsplan, sid 5). Enligt personalen på Mixgården, har de varje kväll, besök av ca 70-90 ungdomar.

TEXT=/wps/wcm/connect/goteborg.se/goteborg_se/politikoorganisation/organisation/stadsdelsforvaltningar/art_polog_stadsdelsreformen

[http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/3BD3974E07092B1CC12575CF00549AD5/\\$File/HandlingsplanHK.pdf?OpenElement](http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/3BD3974E07092B1CC12575CF00549AD5/$File/HandlingsplanHK.pdf?OpenElement)

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka hur fritidsledare arbetar för att skapa en meningsfull tillvaro i Mixgården utifrån ett salutogent perspektiv. Vi vill också undersöka om ungdomarna är delaktiga i detta arbete.

Våra frågeställningar är:

- Vilka metoder använder sig fritidsledarna av för att åstadkomma meningsfullhet i Mixgården?
- På vilket sätt är ungdomarna delaktiga till att skapa en meningsfull tillvaro utifrån fritidsledarnas perspektiv?

2. Val av tidigare forskning

Vi har i sökande efter tidigare forskning använt oss utav databasen Gunda. Vi har fokuserat på fritidsgårdar som vi anser belyser det arbete som förs på fritidsgårdar men vi har också inkluderat forskning som utför arbete i lokalmiljön, Den forskningen som vi kommer att ta upp handlar bland annat om hur fritidsgårdar arbetar för att skapa en bra miljö. Vi har också i vår tidigare forskning tagit med litteratur som belyser hur olika faktorer som kön, etnicitet och klass påverkar ungdomar. Vi har valt att fokusera på det dagliga arbete som personer som jobbar med ungdomar för, men vi är medvetna om att dessa faktorer kan ha en betydelse för det dagliga arbetet.

2.1 Fritidsgården - en plats för samhällsbyggande?

Fritidsgården - en plats för samhällsbyggande? Är en studie av Pia Andersson och Thomas Jordan (2007). I den här studien reflekterar författarna över hur en fritidsgård kan ha samhällsbyggande och därmed brottsförebyggande funktioner med utgångspunkt i det arbetssätt som har utvecklats vid fritidsgården Mixgården i Göteborgsförorten Hammarkullen. Syftet är att på ett systematiskt sätt beskriva och diskutera metoder som personalen på Mixgården har utvecklat och i ett vidare perspektiv diskutera hur verksamheten vid fritidsgårdar kan ha samhällsbyggande och därmed brottsförebyggande funktioner. Samtidigt vill författarna veta i vilken utsträckning Mixgården spelar en brottsförebyggande roll i lokalsamhällets nätverk av aktörer och medborgargrupper.

Studien framtogs genom en kvalitativ metod genom att författarna intervjuades personal på Mixgården. Under studieperioden gjorde Pia Andersson ett omfattande deltagande observation vid olika delar av verksamheten.

Enligt författarna har personalen på Mixgården haft en fokus på att etablera relationer med nya besökare och skapa en identitet som gestaltar fritidsgårdens miljö och klimat. Avsikten med detta förhållningssätt handlar om att etablera personliga relationer där ungdomen litar på och bryr sig om vad personalen säger och gör, samt att skapa en trygg miljö och en välkommande atmosfär (Andersson & Jordan, 2007). På Mixgården sker ett intensivt arbete med att gestalta fungerande multikulturella identiteter: att hitta förhållningssätt och självbilder som kan integrerar de olika kulturella mönstren såväl inom individen som i den sociala gemenskapen (Andersson & Jordan, 2007). Personalen använder sig utav de förutsättningar som de har för att skapa en välkomnade och trygg atmosfär. En viktig metod för att skapa en välkommande och trygg atmosfär är att genom dialog med ungdomarna erbjuda olika aktiviteter som har en främjande funktion. Dialog används också som en metod för att hantera kritiska incidenter då personalen pratar enskilt eller i grupp med de ungdomar som har varit inblandade i bråk eller liknande.

Personalen på Mixgården jobbar aktivt med områdesarbete genom att man har ett samarbete med olika frivilliga och kommunala aktörer. Avsikten med det är att visa hur Mixgården är en aktiv aktör i stadsdelen Hammarkullen genom eget utåtriktat områdesarbete och genom att samverka med andra aktörer (Andersson & Jordan, 2007).

Författarna skriver att de inte har undersökt i vilken mån Mixgårdens verksamhet verkligen reducerar brottslighet, utan de kan bara på peka på sådana orsakssammanhang där starka argument talar för en brottsförebyggande verkan, d.v.s. att främja ungdomars utveckling av sådana kunskaper, färdigheter, medvetenhet och identiteter att de har goda förutsättningar att som vuxna välja livsvägar som gör dem till socialt välfungerade samhällsmedlemmar(Andersson & Jordan, 2007). Alltså det främst författarna vill rikta uppmärksamheten mot är de vidare brottsförebyggande funktioner som en fritidsgård av Mixgårdens typ kan ha, utöver att få att avstå ungdomarna från brott under en känslig övergångsperiod genom att sysselsätta dem på deras fritid.

Denna forskning är relevant i vår egen forskning för att författarna har valt att undersöka samma plats som är Mixgården. Vi har dock haft olika syften då författarna har velat undersöka Mixgården och dess brottsförebyggande effekter. Trots olika utgångspunkter när det gäller frågeställningar så har vi kommit fram till väldigt lika resultat vilket kan tyda på att Mixgårdens metoder som t.ex. att ungdomar är delaktiga, engagemang i relationer och områdesarbete kan leda till meningsfullhet som i sin tur kan leda till brottsförebyggande

funktioner. Vi anser också att inkluderingen av denna forskning hjälper oss att se hur Mixgårdens metoder har utvecklats då denna forskning är från 2007. Vi har också velat utforska på vilket sätt ungdomarna är delaktiga i det arbetssätt som förs och också hur fritidsledarna anpassar sina metoder till de ungdomar och situationer de möter.

2.2 Mixgården - connecting people

Mixgården - connecting people (2010) är en c-uppsats skriven av Caroline Claesson och Julia Gustavsson är en c-uppsats om ungas identitet och umgänge i mångkulturella Hammarkullen. Syftet med studien är att undersöka och tolka ungdomarnas uppfattningar om sig själva och hur de ser på varandra utifrån etnicitet. Författarna vill undersöka på vilket sätt etniciteten påverkar ungdomarnas val av umgänge i ett mångkulturellt område som Hammarkullen utgör och även undersöka hur ungdomarna upplever sin identitet. Man vill även undersöka på vilket sätt Mixgården arbetar för att ungdomarna skall känna gemenskap med andra ungdomar som har en annan etnisk bakgrund än de själva har.

Forskarna kommer i sin undersökning fram till att det verkar finnas en stark samhörighet mellan ungdomarna som bor i Hammarkullen och att umgänget korsar etniska gränser, det är inte etniciteten eller personens ursprung som styr vem man umgås med utan det är personen. Detta leder till en gemenskap som skapar samhörighet istället för skillnader.

I studien kommer de också fram till att många av ungdomarna inte har kontakt med ”svenskar” och att det finns ett ”vi och dem” tänkande. Ungdomarna upplevde sig inte ingå i kategorin ”svensk” och har skapat sig ett slags ”förortsidentitet” utifrån gemensamma erfarenheter där de främst känner att de är från Hammarkullen. Många av ungdomarna upplevde inte heller att de hade sin tillhörighet i den etnicitet som deras föräldrar representerade och detta ledde till att ”förortsidentiteten” för många blev den primära identiteten. Ungdomarna i studien upplever att de påverkas av sin omgivning och att deras umgänge påverkar vem de är och att själva miljön och de människor som finns i deras närhet har inverkan på hur de själva blir. Ungdomarna upplevde att det fanns en stor tolerans och respekt för olikheter i Hammarkullen och detta bidrog och underlättade för dem att ”bli den man är”.

Fritidsgården Mixgården stod för en öppen atmosfär som bidrog till att alla kände sig välkomna och forskarna kom fram till att en bidragande orsak till detta var att personalgruppen var etniskblandad samt hade olika yrkesbakgrunder och utbildningar som

kunde ge olika perspektiv på arbetet. Ännu en faktor var att personalgruppen verkade ha en stor medvetenhet om ungdomarnas etniska bakgrunder men såg alla som lika och uppmuntrade alla ungdomar att vara stolta över sitt ursprung. Personalens öppenhet för det mångkulturella ledde till en tillåtande atmosfär som smittade av sig på ungdomarna och på så sätt blev Mixgården en plats där man kunde lära känna och känna gemenskap med andra personer oavsett etnicitet.

Forskningen här är viktig i vårt arbete genom att det belyser hur ungdomarna i Mixgården skapar och utvecklar relationer med varandra vilket vi i vår forskning kan koppla till det arbete som Mixgården gör för att skapa en meningsfull miljö för ungdomarna. Vi har utifrån våra intervjuer hittat kopplingar till denna uppsats då vi har fått information om hur de arbetar med att se ungdomarnas resurser. Detta kan handla om kunskaper som språk, dans osv. I vår studie har vi också fått ta del av information gällande segregation, trångboddhet och avsaknad av en etnisk svensk befolkning.

2.3 Good fences make good neighbours

”Good fences make good neighbours” är en c-uppsats som är skriven av Jan K.E. Petterson(2009). Det är en kvalitativ studie där Petterson har använt sig utav intervjuer och observationer. Uppsatsen handlar om det ungdomsarbete som genomförs i dagens Belfast i Nordirland. Ungdomsarbetet är riktat på att skapa brobyggande processer mellan katolska och protestantiska ungdomar. Det är en intressant studie där Petterson beskriver konflikten mellan katoliker och protestanter ur ett historiskt perspektiv vilket möjliggör för läsaren att få en tydlig bild inför den problematik som ungdomsarbetet står inför när det gäller att skapa brobyggande processer mellan ungdomar som har växt upp under segregerade former. De brobyggande processerna skapas enligt författaren genom att fritidsledarna i de olika etniskt delade områdena för samman ungdomarna i olika aktiviteter. Den brobyggande processen förs också genom att fritidsledarna för samman ungdomarna och får de att reflektera kring olika etniska och nationella symboler, hur en symbol som kanske är katolsk ses av katoliker men också utav protestanterna.

Petterson(2009) bestämde sig för att genomföra sin studie i organisationer som arbetar på gräsrotsnivå. Petterson(2009) valde två fritidsgårdar och drop in centra i ett katolskt och protestantiskt område. Detta möjliggör för Petterson(2009) att förhålla sig neutral och få olika perspektiv på det arbete som fritidsgårdarna och drop in centra genomför.

Petterson(2009) använder sig även utav observationer av de olika delarna av Belfast där en tydlig markering av tillhörighet i murar och hus syns, för att analysera hur befolkningen förhåller sig till varandra, och hur detta uttrycks. De resultat som framkommer från organisationerna är väldigt intressanta, nämligen att man gör framsteg med att sammanföra ungdomar, att lära ungdomarna se bortom grupptillhörighet genom att få ungdomarna att tala om hur de ser på varandra utifrån etniskt tillhörighet. En problematik är dock att det finns fortfarande folk som motsätter sig former av blandning emellan grupperna vilket försvårar för ungdomarna att umgås i vare sig protestantiska eller katolska områden. Detta bidrar till annan problematik som är att vid minsta våldslösning kan det bidra till att rasera hela arbetet med ungdomar då grupptillhörigheten gör sig känt.

Vi anser denna forskning vara av betydelse för oss för att Petterson(2009) undersöker och jämför hur dessa fritidsgårdar arbetar för att ge ungdomarna ett annat och framåtskridande perspektiv istället för en sekteristisk syn på varandra. Detta arbete kan kopplas till Mixgårdens arbete där man arbetar för att ungdomarna skall se varandra som jämlika. En annan viktig koppling är att man i båda ställen arbetar för att betona etnicitet ur ett positivt perspektiv och en källa för stolthet. Detta arbete är också relevant för att det sätts stort fokus i att arbeta med området.

2.4 Kanske är det den goa kladdkakan

”Kanske är det den goa kladdkakan” är en c-uppsats av författarna Malin Henriksson och Tim Lindell(2010). I deras studie undersöker de möjliga faktorer som kan medverka till en jämn könsfördelning mellan besökarna på Syltes fritidsgård. Syfte med studien är att undersöka vilken uppfattning som finns hos personalen respektive besökarna om faktorer bakom den jämna könsfördelningen bland besökarna på Syltes fritidsgård. Författarna har som frågeställning att undersöka vilka genusnormer som finns på fritidsgården och hur dessa genusnormer påverkar arbetssättet med att skapa en jämn könsfördelning. Författarna har även som frågeställning att undersöka yttre faktorer påverkar den jämna könsfördelningen i fritidsgården.

Studien kommer fram till i sina resultat att genusnormer spelade en roll i aktiviteter som hölls för både tjejer och killar. Fritidsledarna försökte bryta normer på vad som är manligt och

kvinnligt men samtidigt fanns en baktanke som styrde på vad som är kvinnligt och manligt som styr aktiviteterna. Enligt författarna fanns en medvetenhet om genusnormerna då man försökte förändra de men samtidigt så tar författarna upp att i och med att man försökte förändra till att använda ett "tjejperspektiv" så kunde det bidra till ett förstärkande av stereotypa könsnormer då man kunde se tjejer som försiktiga och i behov av hjälp för att uttrycka sig kring dominant pojkarna. Ett annat resultat var att man på fritidsgården använde sig utav en arbetsmetod där man undvek könsseparata aktiviteter vilket enligt författarna kunde ligga till grund för att lyfta upp alla oavsett kön. Författarna lyfte fram att personal ansåg att man skulle förlora på att anordna könsseparata aktiviteter vilket ungdomarna höll med. Författarna noterade dock att det fanns en viss ambivalens i resonemangen då man kunde fördela med kill- och tjejkvällarna. Författarna tar fram att man har en nolltolerans i sina regler mot droger och könsord. Trots de strikta reglerna var man noga med att uttrycka värme och kärlek mot ungdomarna. Fritidsledarna kallar detta för "tough love".

En koppling till vårt arbete är att författarna har valt att använda sig utav ett salutogent perspektiv i sin undersökning såsom vi. Denna koppling är intressant för att det ger oss möjlighet att jämföra hur denna fritidsgård arbetar med att skapa en meningsfull tillvaro. En skillnad är dock att vi inte valde att undersöka hur Mixgården utvecklar sina metoder utifrån ett genusperspektiv men utifrån begreppet meningsfullhet. När det gäller upprätthållandet av regler kan vi se att det finns likheter då man på Mixgården också har kombination av regler och värme, kärlek för att skapa en trygg miljö.

2.5 Multikultiungdom

"Multikultiungdom"(1997) av Aleksandra Ålund handlar om ungdomar med en mångkulturell bakgrund i dagens Sverige. I boken tar Ålund upp ur ett intersektionalistiskt perspektiv hur kön, etnicitet och identitet samspelar i skapandet av en multikulturell identitet. Boken handlar om det mångetniska samhällets problem och möjligheter och stort fokus läggs på ungdomarnas upplevelse av identitet och livsvillkor i Stockholms förorter. Ålund har fått sitt material genom intervjuer som hon har genomfört med ett 30-tal andra generationens invandrarungdomar och deras föräldrar (Ålund, 1997).

Ålund(1997) tar upp att ungdomar i mångetniska samhällen vanligtvis utvecklar en gränsöverskridande och transkulturell livsstil och att detta är viktigt att lyfta fram då vi lever i en tid som präglas av konstruerade och tvångsmässiga etniska åtskillnader. Social ojämlikhet

beskrivs ofta i termer av kulturell olikhet som förbinds med etnicitet och ras. ”Annorlunda kultur” beskrivs som orsaken bakom alla problem som förknippas med invandrare, flyktingar och andra minoriteter och hon menar att kulturaliseringen döljer den sociala verklighetens riktiga åtskillnader och problem. Denna förenkling leder till en statisk syn på etnicitet och den döljer den sociala dimensionen och sambandet med de samhällsliga relationernas hierarkiska, klass och statusmässiga karaktär. Fenomen som segregering och diskriminering döljs bakom kulturaliserande förståelse. Ålund menar att förklaringen till detta kan finnas i de identitetsmässiga osäkerheter som präglar vår samtid och som för både Sverige som övriga europeiska länder har kommit att betyda en orientering mot det ”egna”, det äkta och unika gentemot det som inte tillhör oss, de ”andra”, främmande och annorlunda invandrarna. Ålund(1997) tar även upp hur media är med och skapar bilden av den ”hotfulla förorten” där ungdomarna framställs som värstingar. Hon tar upp att detta får stora konsekvenser för såväl lokalsamhället som för de enskilda individerna som bor i förorten då det påverkar deras handlingsutrymme och självbild. Media skapar en ensidig bild och är sedan ute efter att bekräfta den bild de skapat. Detta menar hon kan leda till en självuppfyllande profetia då individerna befinner sig i underläge.

Barnen växer upp och känner en närhet till den lokala miljöns alla blandningar samtidigt som man delar upplevelser av utanförskap. Denna position mellan tillhörighet och utanförskap kan vara en grogrund för politisk mobilisering. Ålund(1997) tar upp att i multietniska förorter så utvecklas visioner och sociala rörelser växer fram ur de erfarenheter man har av det vardagliga livet. Ålund(1997) tar även upp att ”invandrarungdomar” ofta betraktas ur ett eländesperspektiv när det gäller forskning och att en ensidig bild ofta framkommer. Det som ofta lyfts fram är bilden av ett ghetto och passivitet hos ungdomarna som bor där. Detta speglar inte hela sanningen då det lämnar ute alla de ungdomar som arbetar, studerar, skapar och har ett stort engagemang.

Ålund(1997) har fått sitt material genom intervjuer som hon har genomfört med ett 30-tal andra generationens invandrarungdomar och deras föräldrar. De teman som Ålund(1997) väljer att belysa i dessa intervjuer är dessa människors självbild och identitet i det mångetniska samhället som är Sverige (Ålund, 1997). Fokus i studien ligger på ungdomar som lever i mångetniska samhällen och hur dessa ungdomar har utvecklat en gränsöverskridande och transkulturell livsstil.

Vi finner det intressant att Ålund(1997) inte talar om ungdomar med annan etnisk bakgrund som bundna till sin etniska bakgrund utan att de istället skapar en identitet utifrån klass, kön, etnicitet och de möjligheter och hinder som finns i deras närmiljö vilket är den förort och samhälle de lever i. Detta tycker vi är viktigt för att hur ungdomarna i förorten ser på sin värld (kan finnas många olika upplevelser) är saker som direkt påverkar de som jobbar med ungdomar i till exempel Mixgården. Ålund(1997) tar i sin studie upp den bilden som ofta lyfts fram av media när det gäller ungdomar som bor i förorten, en bild av passivitet. Vi har i vår studie kunnat ta del av information som pekar på ungdomarnas engagemang.

2.6 Pedagogik för de förtryckta

”Pedagogik för de förtryckta” översatt till svenska 1972 av Paulo Freire handlar om pedagogik som ett verktyg för att frigöra människors medvetande från förtryck(Freire, 1972). Freire(1972) har sin utgångspunkt i bönder från Brasilien där han arbetade aktivt med att lära bönderna att läsa via olika kulturcirklar. Freire(1972) har en marxistisk grund i och med att han ser på förtrycket ur klasskillnader och behovet av revolution för att förändra samhället men han har även en kristen humanistisk grund som framkommer då han menar på att revolutionen kan ej komma genom våld utan genom en pedagogik som vänder sig inte bara till de förtryckta men även till förtryckarna.

Det centrala temat i frigörande pedagogik är att genom undervisning, genom upplysning blir det möjligt för både förtryckta och förtryckare att se världen och de mekanismer som förtrycker människor(Freire, 1972). Frigörande pedagogik kan enligt Freire inte komma från förtryckarna för att då används det felaktigt till att upprätthålla den rådande maktordningen, det måste istället komma från de förtryckta och de som solidariserar med de förtryckta. Denna solidarisering måste ha en grund i kärlek annars blir det ingen förändring. Målet med den frigörande pedagogiken är inte enbart att frigöra de förtryckta men att hjälpa till en humaniseringsprocess av både förtryckta och förtryckarna (Freire, 1972).

Humaniseringsprocessen är en viktig aspekt i och med att Freire benämner stadiet där de förtryckta ses som objekt, ting av förtryckarna men denna avhumanisering finns enligt Freire(1972) även hos förtryckarna då de genom att se på människor på detta sätt är själva förtryckta i och med att deras egen humanitet är borta.

Frigörande pedagogik är intressant för att det går emot vad Freire kallar för bankundervisning där läraren och eleven har två roller där läraren enbart lär och eleven tar emot kunskapen. Freire menar på att undervisning inte är objektiv utan är högt subjektiv där nuvarande(hans tid) kunskap är till för att bibehålla rådande maktordning. Utifrån sina egna erfarenheter på fältet kommer Freire fram till en vad han kallar för problemformulerad undervisning där läraren och eleven ingår i en lärar-elev och elev-lärar position där man genom dialog lär sig från varandra. Men för att denna dialog skall lyckas krävs det att personen tror på den förtryckte, utan tro finns det ingen fungerande dialog(Freire, 1972).

Vi anser att Freires(1972) tankar är intressanta att ta med för han talar om att lyfta individen, att inte se den förtryckta individen som ett objekt, utan som en handlande och reflekterande människa och att tillsammans med den förtryckta arbeta för att lyfta upp denna, hjälpa denna att se sina inneboende resurser och styrka. Enligt vår egen förförståelse och utifrån en abduktiv ansats anser vi att det är viktigt att undersöka om detta synsätt att lyfta individen finns hos Mixgården. En annan relevant orsak till vårt inkluderande av ”Pedagogik för de förtryckta” handlar om att en majoritet av våra informanter nämnde Freire och denna bok som en inspirationskälla. Vi såg denna koppling genom att Mixgården arbetar för att ge ungdomarna demokratiska verktyg för att hävda sina demokratiska rättigheter och att fritidsledarna arbetar för att i så stor mån det går skapa en jämlik relation med ungdomarna. Vi vill förtydliga ordet ”förtryckta individer” genom att skriva att vi inte menar att ungdomar i förorten är per automatik förtryckta. Dock måste vi säga att det kan finnas flera faktorer som kan bidra till att skapa förtryck som till exempel klasskillnader och segregation.

3. Teorier och begrepp

3.1 Salutogena Perspektivet

Vi har valt att använda oss utav Antonovskys(2005) salutogena perspektiv för att vi anser att det är viktigt att se på problemet inte ur ett eländesperspektiv där det finns inget att göra, men att använda oss utav friskhetsperspektivet. Genom att använda oss utav friskhetsperspektivet bortser vi inte från en verklig problematik som finns i förorterna, men vi anser att friskhetsperspektivet är ett nyttigt verktyg som möjliggör för oss att se rådande problematik utifrån ett perspektiv där det finns möjligheter till positiv förändring och förbättring. Det salutogena perspektivet är inte fokuserad på att lösa de direkta problemen(Antonovsky, 2005). Antonovsky menar på att man inte

bör se på hälsa utifrån god eller dålig utan att man bör se hälsan ur ett kontinuum där man förflyttar sig mellan poler av god och dålig hälsa.

Grunden till den salutogena modellen är att fokus ligger på vilka faktorer som orsakar och vidmakthåller hälsa mer än vad som orsakar sjukdom eller patogenes. Istället för att utgå från det medicinska och samhällsvetenskapliga sammanhangets närmast obligatoriska ”eländesperspektivet”: Varför blir människor sjuka? utgick Antonovsky(2005) från motsatt perspektiv: Hur kommer det sig att så många människor som utsätts för tillvarons alla påfrestningar *ändå förblir friska* (Antonovsky, 2005). Det salutogenetiska synsättet fokuserar på hälsans ursprung till skillnad från det patogenetiska synsättet där man förklarar varför människor blir sjuka. Antonovsky menade att det dikotomiserade (frisk-sjuk) synsättet leder till att hälsotillståndet uppmärksammas utifrån sjukdomen och det salutogenetiska synsättet där man ser till individens historia ger en djupare kunskap och förståelse. Antonovsky(2005) skriver även att han inte vill att det salutogena perspektivet ses enbart som en motsats till det patogena utan som en utveckling där man bortser inte från sjukdomen men de frågor som ställs till vare sig patient eller klient skall inte enbart fokusera sig på det sjuka men belysa det friska. Frågorna skall även ha en större bredd, man ska försöka fånga in varför klienten känner sig sjuk, om man kan koppla detta till dennes livshistoria(Antonovsky 2005).

Antonovsky beskrev människans hälsotillstånd utifrån ett kontinuum och med det menar han att man inte ska se i polen hälsa ohälsa utan kontinuum är att hälsa och ohälsa samspelar med varandra. Antonovskys(2005) svar på frågan om var en individ befinner sig på kontinuumet hälsa -ohälsa var känsla av sammanhang *KASAM*. Känslan av sammanhang är en mycket viktig faktor bakom upprätthållande av ens position på kontinuum hälsa – ohälsa och rörelser mot dess friska pol. Antonovsky beskriver att människor har olika generella motståndsrresurser (GMR). De kan vara pengar, jagstyrka, kulturell stabilitet, socialt stöd som kan ge individen förutsägningar att hantera stressande händelse i livet. Genom att gång på gång ge oss sådana erfarenheter skapar med tiden en stark känsla av sammanhang. Behovet av att söka meningsfulla sammanhang är grundläggande för människor. Enligt Antonovsky(2005) kan begreppet *KASAM* som en global hållning som uttrycker i vilken utsträckning man har en genomgripande och varaktig men dynamisk tillit till att ens inre och yttre värld är förutsägbar, och att de finns en hög sannolikhet för att saker och ting kommer att gå så bra som man rimligen kan förvänta sig (Antonovsky, 2005). Med det menar Antonovsky för att kunna mäta varför vissa människor har bättre möjlighet att klara av trauman än andra utvecklade Antonovsky begreppet *KASAM* som är en förkortning av ”känsla av sammanhang”.

3.2 KASAM

I begreppet *KASAM* lägger Antonovsky in tre kriterier som behövs för att ha antingen hög eller låg *KASAM* (Antonovsky 2005).

Begriplighet: Detta innebär individens förmåga att kunna skapa någon form av ordning utav det kaos som omger individen.

Hanterbarhet: Har att göra med individens känsla av att kunna hantera de olika problem som individen möter.

Meningsfullhet: Meningsfullhet är rent av kanske det viktigaste kriteriet i *KASAM* för att den utgår ifrån den emotionella aspekten i och med att den handlar om individens känsla av att något är värt att sträva efter.

Medan Antonovsky lägger stort fokus på dessa begrepp anser han ändå att meningsfullheten är det begrepp som är viktigast. Han anser detta genom att om en person har en hög meningsfullhet så har han motivation att kämpa sig igenom grader av låg hanterbarhet och begriplighet då personen finner det värt att kämpa för (Antonovsky, 2005).

3.3 Systemteori

Vi har valt att använda oss utav systemteori för att vi anser att det ger oss möjlighet att få en förståelse för hur Mixgården ingår ett sammanhang och hur de samverkar med andra aktörer.

Grundenheten i systemteorin är ett system som man sedan kan avgränsa på en rad nivåer. Ett system kan vara en person, en grupp, en familj och en kultur. Det är vi själva som definierar och väljer vad vi menar med system beroende på vilken enhet vi främst vill fokusera på. Ett systems gränser är en punkt som skiljer olika enheter eller förhållanden. När vissa processer är större på ena sidan av punkten än den andra kan man tala om en gräns. Det är vi själva som tillskriver systemet dess gränser då det i verkligheten inte finns en synlig gräns utan det är därför en abstraktion som görs av oss som definierar systemet (Schjødt & Egeland, 2007).

Vårt val kan ge konsekvenser på hur fruktbar systemteorin kommer att fungera som verktyg. Det finns två kriterier som måste uppfyllas för att man skall kunna kalla något ett system.

Dessa är:

- 1) Systemets komponenter interagerar på ett sätt som skiljer sig från deras interaktion med komponenter utanför systemet.
- 2) Interaktionen varar under en viss tid.

Ett system är inte en isolerad enhet utan den ingår i en större helhet. Systemet kan vara en komponent i ett suprasystem som innebär ett större sammanhang där olika system har vissa saker gemensamt. Ett system kan vara med i olika suprasystem samtidigt. Exempel på suprasystem kan vara den socioekonomiska klassen och ens vänner. Det är väldigt viktigt att ha kunskap om systemets sammanhang dvs. dess interaktioner och även ha kunskap om i vilket sammanhang systemet opererar i för att kunna förstå systemet. *Helhetsperspektivet* är ett centralt begrepp inom systemteori. Varje system består i sin tur av olika subsystem. Subsystemet skiljer sig från andra subsystem på det sätt att interaktionen mellan komponenterna skiljer sig från komponenternas interaktion i andra subsystem (Schjødt & Egeland 2007).

Inom den moderna systemteorin menar man att alla system är mer eller mindre öppna och att det inte finns helt slutna system på samma sätt som det inte heller finns helt öppna system utan att det handlar om olika grader av öppenhet. Ett system som är helt öppet saknar gränser och är därmed inget system men ett system behöver utbyte av energi och information för att kunna överleva (Schjødt & Egeland, 2007). För att systemet skall överleva krävs att den kan öppna sig vid behov och ta emot information och kunskap. Det är även viktigt att systemet gränser är tydliga och inte alltför diffusa och att man vet vilka värderingar och regler som gäller. System som är antingen för öppna eller för stängda kan bli dysfunktionella (Lundin & Benkel & Neergard & Johansson & Öhrling, 2009).

Ett begrepp som är centralt och en av de viktigaste inom teorin är *feedback* begreppet. Feedback innebär en återrapportering om vilken påverkan man har på sin omgivning och denna återrapportering påverkar ens beteende och handlingar. Det handlar om samspel mellan systemet och omgivningen, där systemet gör något (output) som påverkar omgivningen, systemet i sig, eller själva samspelet mellan systemet och omgivningen. Återrapporteringen gällande handlingarna fungerar som en input och bidrar till att forma fortsatta handlingar. (Schjødt & Egeland, 2007). Ännu ett begrepp är homeostas eller jämvikt som handlar om systemets förmåga att behålla sin grundläggande natur även om inflödet förändrar systemet (Payne, 2008).

Viktigt inom systemteorin är även att ta sin utgångspunkt i den kontext där man agerar, med de hinder och möjligheter, de mål som är inkluderade och den makt och ansvar man har samt de sannolika effekterna som kan uppnås. Man betonar process, dvs. hur samspel som innehåll och resultat uppstår och utvecklas. Systemteori är interaktivt och inriktat på hur en person

påverkar en annan (inte på inre tankar och känslor) och man lyfter fram vikten av att arbeta tillsammans med andra och menar att ett indirekt arbete tillsammans med andra sociala instanser, familjer eller nätverk kan möjliggöra en påverkan på personen (Payne, 2008). Vad som lyfts fram som fördelar med systemteori kan vara att den innefattar arbete med individer, grupper och kollektiv och att ingen speciell metod lyfts fram för de interventioner som skall göras. Den erbjuder istället ett helhets inriktat sätt att beskriva händelser på olika nivåer så att man kan se hur åtgärderna påverkar olika system (Payne, 2008). Man menar dock att det kan vara svårt att välja teorier för att sedan använda dem på ett organiserat sätt. Det som beskrivs som möjliga svårigheter med systemteori är att synsättet är upplysande snarare än förklarande och lyfter fram idéer om samband mellan olika samhällsnivåer och det individuella beteendet. Det kan däremot inte förklara varför saker händer eller orsaken till sambanden. Man förutsätter att förändring av en del av systemet kommer att påverka resten av systemet men i praktiken vet man inte om det är/ blir fallet. Ännu en svårighet kan vara att eftersom teorin är generell kan den vara svår att tillämpa i en konkret situation (Payne, 2008).

3.4 Dialog

Vi väljer att beskriva dialog utifrån Freires (1972) benämning på dialog i ”Pedagogik för de förtyckta. Freire (1972) beskriver dialog som ”mötet mellan människor, förmedlat av världen, för att kunna benämna den (Freire, 1972, sid 91). ”När vi försöker analysera dialogen som ett mänskligt fenomen, upptäcker vi vad som är dialogens väsen: ordet” (Freire, 1972, sid 89). Freire (1972) går vidare och skriver att i ordet finner man två dimensioner som är reflektion och handling som är i en växelverkan där ingen av dem kan ske utan varandra, då det blir det tomt prat som Freire (1972) benämner som verbalism då man bara säger något och aktivism som kan beskrivas som en tom handling (Freire, 1972).

Det främsta målet med dialogen enligt Freire är att det skall bli ett horisontellt förhållande mellan de två parterna, för att detta skall uppstå menar Freire (1972) att dialogen måste grunda sig på kärlek, ödmjukhet, tro, hopp och kritiskt tänkande (Freire, 1972).

Utan kärlek till världen och människor kan inte en fullvärd dialog uppstå. ”Om jag inte älskar – om jag inte älskar livet – om jag inte älskar människor – då kan jag inte gå in i en dialog” (Freire, 1972, sid 91). Detta innebär även att dialog inte kan ingås med någon i ett dominansförhållande (Freire, 1972).

Ödmjukhet är en viktig faktor för att genom ödmjukhet ser vi även oss själva i en förändringsprocess inte bara som läraren. ”Hur kan jag diskutera, om jag alltid ser okunnighet hos andra aldrig min egen okunnighet?” (Freire, 1972, sid 92). Denna faktor är även viktig för att här kan vi se att det finns ingen övergripande kunskap som skall tryckas ner i någon annan men kunskap är också ett föremål för förändring, är också okunnighet som blir till kunskap genom mötet med andra i en jämlik relation.

Genom tro på människan tror jag på hennes inneboende kraft. ”tro på hennes makt att göra och göra på nytt, att skapa och nyskapa, tro på hennes kallelse att bli en mer fullständig människa(vilket är inte ett privilegium för en elit utan bördsrätten för alla människor)”(Freire, 1972, sid 92). Tron är viktig för att vi måste ha tro i människan har inneboende krafter som genom en jämlik relation kan frigöras och förbättra människans situation.

Hopp en viktig faktor för att den grundar sig på att man har hopp i människans förmåga att fortsätta utveckla sig själv.”Inte heller kan dialogen existera utan hopp. Hoppet är grundat i människans ofullständighet, från vilket hon rör sig ut i ett ständigt sökande – ett sökande som kan utföras endast i gemenskap med andra människor”(Freire, 1972, sid 93-94).

”Slutligen finns ingen äkta dialog, om inte de diskuterande engagerar sig i kritiskt tänkande – tänkande som upptäcker en osynlig solidaritet mellan världen och människan och inte tillåter någon klyvning mellan dem – tänkande som uppfattar verkligheten som en process, som en förändring, inte som en statisk storhet – tänkande som inte lösgör sig från handling, utan konstant sänker sig ner i världslighet utan rädsla för de därmed förbundna riskerna.(Freire, 1972, sid 94). Den sista faktorn finner vi vara viktig för att det föreligger att det är dialog som har ett syfte, ett syfte där man tillsammans belyser de mekanismer som håller en förtyckt, där man genom att se på världen utifrån en konstant förändring ser att inget är skrivet i sten utan att det finns möjlighet till en positiv utveckling.

4. Planering och genomförande

4.1 Metodval

Vi har valt att använda oss utav en kvalitativ forskningsmetod. Detta har vi valt att göra då vi har haft som syfte att undersöka hur fritidsledarna arbetar för att skapa en meningsfull tillvaro. Vi har valt att använda oss utav denna metod för att i kvalitativ intervjumetod är syftet att få intervjupersonens tolkning och perspektiv utav en situation (Kvale, 1997). Vi har använt oss av en intervjuguide. Detta har vi gjort i syfte att dela upp våra frågor i två teman

(Kvale, 1997). I en intervjuguide anger man vilka ämnen som är föremål för undersökningen i vilken ordning som de kommer att tas upp (Kvale, 1997). Vi har byggt upp vår intervjuguide i form av en semistrukturerad intervjuguide där vi delade upp intervjun i två teman, som utgick från våra frågeställningar (Kvale, 1997). Vi hade våra formulerade frågor men samtidigt så höll vi också igång samtalet med att fråga om saker som uppstod under samtalet. Vi ansåg det vara till vår fördel med en semistrukturerad intervjuguide för att vi fick möjlighet att både kunna röra oss utanför med frågor men samtidigt så hade vi en ram att utgå ifrån och våra två teman. En annan fördel som vi ser är att det har blivit lättare att analysera materialet då vi har kunnat dela in det i de två teman vilket underlättade kopplingen mellan de olika intervjuerna.

Innan vi påbörjade intervjuerna frågade vi informatörerna om det var möjligt för oss alla tre att närvara vid intervjun. Det var inga problem för våra informatörer. Vi valde dock att dela in oss under dessa intervjusituationer så att enbart två höll i intervjun för att inte skapa en miljö som kunde bli förvirrande. Dock måste det påpekas att vi alla var aktiva i intervjun genom att ställa frågor som någon kan ha missat.

De fyra intervjuerna genomfördes på Mixgårdens lokaler mellan mars och april 2011. Att intervjuerna genomfördes på Mixgårdens lokaler kan innebära både för och nackdelar. En fördel kan vara att informanterna uppfattar det som deras miljö vilket gör att intervjupersonen kan uppfatta det som en tryggare situation (Kvale, 1997).

4.2 Analysmetod

I vår analys av materialet valde vi att använda oss utav en abduktiv metodstrategi (Larsson & Lilja & Mannheimer 2005). Enligt Larsson & Lilja & Mannheimer (2005) innebär abduktion att forskaren växlar mellan att låta empirin besluta över vilka teorier och begrepp som man skall använda eller att redan ha vissa teorier och begrepp eller deduktiva metodstrategier i åtanke för att leda oss. Vi började använda oss utav en abduktiv metodstrategi under själva intervjuerna då vi noterade vissa citat som kunde kopplas till vissa av de teorier som vi har valt att använda oss utav. Vi ansåg att detta angreppssätt var det bästa verktyget för oss i och med att vi i vårt arbete vill genom de svar vi får, tolka på ett djupare plan det arbete som de gör på Mixgården.

När vi har analyserat materialet har vi använt oss utav den hermeneutiska vetenskapsfilosofin i och med att vi har valt att tolka vårt material. Vår analytiska angreppssätt har varit genom

meningstolkning av materialet (Kvale, 1997). Hermeneutik är från början tolkning av text, nämligen tolkning av bibeltexter (Thomassen, 2007). Detta utvecklades till att även inkorporera andra former av texter och även tolkning av människans perspektiv på världen. Vi använder oss utav den hermeneutiska cirkeln för att vi har i vår analys av empirin, först läst igenom våra intervjuer för att hjälpa oss få en översikt, en helhetsbild så att säga av empirin. Den hermeneutiska cirkeln innebär att man som forskare hela tiden för en växelverkan mellan del och helhet. I kvalitativ intervju kan denna del bestå av enskilda citaten som vi efter tolkning kan sätta till helheten och få hjälp att tolka helheten. (Larsson & Lilja & Mannheimer, 2005). Genom den hermeneutiska cirkeln har vi kunnat analysera de enskilda citat för att sedan koppla denna analys till helheten vilket har givit oss större förståelse för arbetet som görs på Mixgården. Vi anser att en hermeneutisk tolkning av våra intervjuer har varit relevant för att vi har i vårt syfte varit ute efter att undersöka om Mixgården arbetar för att skapa en meningsfull tillvaro för ungdomarna utifrån ett salutogent perspektiv. Detta kan vi inte göra genom att enbart återberätta texten utan en tolkning av materialet på en delnivå och helhetsnivå ger oss möjligheter att se vilka metoder som används och hur det skapas meningsfullhet.

Genom att ha den hermeneutiska cirkeln i åtanke under vår analys har vi haft möjlighet att se hur skapande av en meningsfullhet på individnivå påverkar området och vice versa (Kvale, 1997). Att vi har varit tre stycken i vår uppsats tror vi leder till att vi får en varierad tolkning på arbetsmaterialet då vi tre har olika sätt att se på helheten och delarna vilket har skett då vi har givit varandra olika sätt att se materialet, olika sätt att se hur en del passar in en större helhet. Vi har sedan gått igenom vårt intervjumaterial utifrån de två teman som vi har ställt upp i vår intervjuguide för att undersöka vilka likheter och skillnader som det finns mellan de olika intervjuerna (Kvale, 1997).

4.3 Förförståelse

”Förförståelsen börjar aldrig från en nollpunkt; historien finns alltid där före oss. Svunna tiders händelser, tankar och handlingsmönster lever vidare och verkar som en del av den kontext i vilken vi tänker och handlar idag. Vår förförståelse är betingad av föreställningar och tankegodis som traderats från det förflutna och som vi gör till vårt och aktualiserar i nya historiska situationer” (Thomassen, 2007, sid 95).

Enligt Gadamer i Thomassen (2007) är fördomar inte enbart ett negativt begrepp utan det är våra fördomar som gör det möjligt för oss att faktiskt förstå något. Att det är bara i relation till

det tidigare, till fördomen som man har möjlighet att förstå något nytt (Thomassen, 2007). Vår förförståelse av Hammarkullen och Mixgården har inte varit främmande då två av oss i gruppen bor i två olika förorter. Den medlem av oss som inte bor i en förort, blev utav oss två andra intresserad av Mixgården. Utifrån detta intresse gjorde denna medlem egna efterforskningar genom att söka information om Mixgården på internet för att få en större bild av vad som pågår där. En gemensam fördom om Mixgården var att de arbetade med att hjälpa och stärka ungdomar i förorten. Vi hade dock delade fördomar där två av oss hade en fördom om att Mixgårdens arbete handlade om att arbeta brottsförebyggande för att hålla ungdomar borta från kriminalitet. En annan gruppmedlem hade en förståelse av att man på Mixgården bland annat arbetade med att lyfta fram ungdomarnas demokratiska rättigheter och jobbade med verktyg för att medvetandegöra om rättigheterna. Detta har lett till att vi har sett på Hammarkullen med en mer varierad syn som inte grundar sig på medias ofta negativa beskrivning utav Hammarkullen och förorter i generell mening. Vi anser också att utifrån vår egen förförståelse av att bo i en förort och vara utav utländsk härkomst så kan vi ha en förståelse av i vilken miljö och kontext Mixgården kan verka i, med detta menas vilka möjligheter och svårigheter som de kan möta i sitt arbete. En av oss har gjort praktik i Hammarkullen och fick möjlighet i och med ett projekt för praktikanter i Hammarkullen möjlighet att intervjua de på Mixgården för ett annat orelaterat ämne. Denna intervju gav personen positiva tankar kring det arbete som genomförs på Mixgården och denne var intresserad av att gå tillbaka för att undersöka hur man arbetar.

4.4 Avgränsning och Urval

Vi har valt att avgränsa oss till fritidsledarna i Mixgården. Anledning till denna avgränsning är att vi inte ansåg att ungdomar eller andra besökare på fritidsgården skulle reflektera kring vilka metoder som används för att skapa en meningsfull tillvaro då det är fritidsledarna som är ansvariga för det dagliga arbetet. Men vi tycker dock att det hade varit intressant och relevant att få ungdomarnas syn på hur de upplever sin tillvaro på Mixgården och även deras syn på delaktighet. Avgränsningen beror på att som vi tidigare sagt, vår frågeställning (speciellt första frågan) inriktar sig mer på medvetna metoder från personalen. Mixgården har sex personer i personalen och vi har intervjuat fyra av de som jobbar där. De har olika utbildningsbakgrunder inom socialt arbete och pedagogik. I vår avgränsning av informanter har vi inte valt att göra någon könsfördelning då vi anser det ej vara relevant i

vår undersökning och syfte. Det kan finnas olikheter i hur män och kvinnor på Mixgården arbetar men i vårt syfte har vi valt att fokusera på vilka metoder som finns och hur dessa har utvecklats. Tre av våra Informanter hade jobbat där under en längre period medan den fjärde hade jobbat på Mixgården en kortare period. Att vi har fått möjlighet att få tre perspektiv ur en längre tidsperiod och en ur en kortare tycker vi ger oss möjlighet att se arbetsmetoderna ur ett förändringsperspektiv där vi får möjlighet att se hur metoderna har utvecklats och vilka metoder som är för tillfället rådande.

4.5 Transkribering

Under intervjusituationen valde vi att registrera intervjun med en digital ljudinspelare på en mobiltelefon för att öka vår reliabilitet (Kvale, 1997). Den digitala ljudinspelaren var ett bättre alternativ än en vanlig bandspelare då vi hade möjlighet att kunna sätta in intervjun i datorn och lyssna på den med bättre ljud. Detta gav oss möjlighet att alla vara aktiva i intervjun och kunna ställa följdfrågor.

”Det vanligaste sättet att registrera intervjuer är idag genom en bandspelare. Intervjuaren kan då koncentrera sig på ämnet och dynamiken i intervjun. Orden, tonfallet, pauserna och dylikt registreras i en permanent form som intervjuaren kan återvända till för omlyssning. Det vanliga ljudbandet ger dock en avkontextualiserad version av intervjun: det innehåller ju inte de visuella aspekterna av situationen, varken bakgrund eller de deltagandes ansikt – och kroppsuttryck.”
”(Kvale, 1997, sid 147).

För att så snabbt som möjligt transkribera materialet delade vi upp det så att vi transkriberade en intervju var och transkriberade en intervju tillsammans. Tidsmässigt hjälpte detta oss men det finns såklart invändelser mot denna metod då var och en av oss har tänkt annorlunda vid transkribering angående vad som bör tas med till exempel ord som ”liksom”. För att förhindra att det blivit för annorlunda så har vi dock gemensamt gått igenom materialet. Vi tror att då vi alla var närvarande vid intervjuerna så minskar risken vid att någon av oss skall transkribera materialet på ett ”felaktigt” sätt då vi har haft en förståelse för i vilken kontext våra informanter har uttalat sig. Vi anser dock att det inte finns en felaktig tolkning och är medvetna om att vi är tre olika individer som tolkar olika men att vi ändå har varit närvarande gör att vi har fått en någorlunda gemensam bild av våra informanternas språkbruk i kontexten (Kvale, 1997).

4.6 Validitet, Reliabilitet och Generaliserbarhet

”Validitet har inom samhällsvetenskapen kommit att gälla om en metod undersöker vad den påstås undersöka”(Kvale, 1997). Validitet kan i dess renaste mening definieras som om det du mäter kan resultera i siffror men Kvale utvecklar dock detta begrepp och menar att validitet i ett bredare perspektiv har att göra med om den valda metod undersöker det som man vill undersöka(Kvale, 1997). I vårt syfte så har vi använt oss utav en kvalitativ forskningsmetod då vårt syfte har varit att undersöka våra informanternas subjektiva upplevelser av hur de arbetar för att skapa en plats för ungdomarna. Vi har använt oss av öppna frågor och försökt i det längsta att undvika ledande frågor. Det kan dock ha förekommit någon enstaka gång under intervjuerna. Vi anser att vi har fått in det material som har varit nödvändigt för att kunna analysera och undersöka våra frågeställningar. Vi kan inte hävda att vi har hög validitet utifrån ett positivistiskt perspektiv då vi har använt oss i vår analysmetod utav meningstolkning och den hermeneutiska vetenskapsfilosofin där syftet är att tolka resultaten. Vi har tolkat resultaten med hjälp av de teorier som vi har valt att använda oss utav och det kan hända att andra forskare väljer att tolka samma material på andra sätt (Kvale, 1997). Reliabilitet handlar om våra resultat kan reproduceras av andra forskare vid andra tidpunkter(Kvale, 1997). På denna punkt kan vårt arbete ej anses vara reliabel då vi i vårt syfte undersöker Mixgården ur ett subjektivt perspektiv vilket gör att om andra forskare undersöker samma fenomen kommer de att få andra resultat då det i Mixgården kommer nya metoder, tankesätt, fritidsledare och ungdomar som bidrar till denna förändring. Vi har strävat efter reliabilitet genom att hålla oss till vår semistrukturerade intervjuguide dock har reliabiliteten påverkats av att det har varit en semistrukturerad intervjuguide vilket har lett till att vi har gått djupare med vissa frågor till vissa informanter. Men i det hela så har vi utgått från vår intervjuguide. Vi är väl medvetna om de reliabilitetsproblem som kan uppstå i samband med transkribering av intervjumaterialet. Enligt Kvale(1997) när man väl har transkriberat materialet till skriftlig bör det inte betraktas som den grundläggande data utan som en konstruktion av den muntliga kommunikationen. Vi finner detta viktigt för att vi har varit väldigt tydliga med, att då vi har varit tre i gruppen, att arbeta för att få så hög validitet och reliabilitet i materialet. Dock anser vi att reliabiliteten kan ha påverkats i och med att vi fördelat vår material emellan oss tre då Kvale(1997) menar på att olika människor kan analysera ett material annorlunda. Men för att sträva efter så hög reliabilitet i vårt intervjumaterial så har vi trots allt efter

transkribering tillsammans gått igenom materialet. Vi anser att i och med vårt användande av digital ljudinspelare har vi fått möjlighet att öka reliabiliteten med vårt arbete.

Eftersom kvalitativ forskning arbetar med relativt små och syftes bestämda eller icke-slumpmässiga urval är möjligheten att generalisera resultaten begränsad eller inte möjlig (Larsson & Lilja & Mannheimer, 2005). En intressant aspekt är om det går att generalisera våra resultat till andra fritidsgårdar? Då Mixgården ligger i Hammarkullen och är i mångt och mycket lokalt förankrad kan man spekulera om deras sätt att arbeta kan generaliseras till andra fritidsgårdar i andra stadsdelar? Men samtidigt så tror vi inte på att ungdomars behov av relationer och delaktighet är främmande ungdomar emellan stadsdelar. Men vi anser dock att våra resultat är ej generaliserbara på grund att ett flertal faktorer, bland annat att vi har i och med att vi har använt oss utav en kvalitativ forskningsmetod där vi som forskare skall undersöka våra informatörers bild som en tolkning av verkligheten. Vi kan ej heller generalisera materialet för att vi har enbart undersökt Mixgårdens arbetssätt vilket gör att vi kan ej yttra oss om dessa metoder finns på andra fritidsgårdar.

4.7 Etik

Enligt Trost(1997) skall man underlåta att rapportera sina fynd än att bryta tystnadsplikten. Trost(1997) menar att det finns ej forskning som är av sådan betydelse att man får underlåta i att ha de till de etiska kraven i åtanke.

I vår uppsats har vi försökt följa de etiska riktlinjerna som Larsson & Lilja & Mannheimer (2005) och Kvale(1997) för fram.

De etiska riktlinjerna är *informerande samtycket, konfidentialitet och konsekvenser*.

Informerade samtycket innebär att forskaren skall informera Informatörerna om studiens syfte (Larsson & Lilja & Mannheimer, 2005). Kvale(1997) definierar informerat samtycke på ett liknande sätt när han skriver att ”Informerat samtycke betyder att man informerar undersökningspersonerna om undersökningens generella syfte, om hur undersökningen är upplagd i stort och om vilka risker och fördelar som kan vara förenade med deltagande i forskningsprojektet”(Kvale, 1997, sid 107). Kvale(1997) lyfter dock också upp risker och fördelar med deltagandet i projektet. Vi delade upp det informerande samtycket i två delar nämligen i vårt första möte med representanter från Mixgården då vi enbart presenterade syftet med vårt arbete. När vi genomförde intervjuerna så informerades vi informatörerna om

att deltagandet var frivilligt och att de kunde avbryta eller vägra svara på någon fråga när som helst under intervjusamtalet.

Kvale(1997) skriver om problem kring samtycke om att vem skall ge sitt samtycke, vi har dock ej haft detta problem då våra informatörer har bestått enbart av anställda på Mixgården. I det informerade samtycket så ingår även för forskaren att avgöra hur mycket man vill utelämnas till informatörerna angående syfte (Kvale, 1997). Vi valde i det första introduktionsmötet att förklara hela syftet med vår undersökning. Detta gjorde vi i tanke med att få våra informatörer att själva få en uppfattning om sina metoder och tankesätt, att stimulera tankar för att vi var ej ute enbart efter konkreta metoder utan just tankar och syftet bakom metoder.

Konfidentialitet kan förklaras som att undersökaren kommer inte att redovisa material i den färdiga rapporten, som kan på ett eller annat sätt röja uppgiftslämnarens identitet. (Larsson & Lilja & Mannheimer 2005). Konfidentialiteten stärktes genom att våra informanter valde tider på förmiddagen, en tid då det har varit tomt vilket har bidragit till att inte röja våra informatörers identitet för ungdomarna. Kvale(1997) tar upp det etiska och vetenskapliga dilemmat mellan informatörernas rätt till skydd och vilken informationen skall vara tillgänglig. Larsson & Lilja & Mannheimer (2005) skriver angående *konsekvenser* att huvudprincipen är att informatörerna skall lida så lite skada som möjligt och fördelarna som möjlighet att få ny och viktigt kunskap ska vara större än skaderisken. Det bör finnas en medvetenhet hos forskaren när det gäller en öppen och intim intervju då intervjupersonen kan avslöja saker som man kan komma att ångra vid ett senare skede(Kvale, 1997). Vi tycker att detta är intressant för att i våra citat har vi fått ta del av konkreta händelser i fritidsgården som dock har varit så konkreta att de kan identifiera våra informatörer. Vi har då valt att respektera våra informatörers rätt till anonymitet och valt att utesluta eller omformulera till den grad att det blir svårare att kunna göra en identifikation, dock har vi valt att inte omformulera till den grad att meningsinnehållet försvunnit(Larsson & Lilja & Mannheimer, 2005). Vi har även omformulerat språket från talspråk till skriftspråk genom att t.ex. ta bort ord som ”liksom”.

5. Resultat och Analys

Vi har i valt att belysa tre metoder i arbetssättet som vi finner vara högst intressanta utifrån vår första frågeställning. Metoderna som vi har valt att belysa är fritidspersonalens fokusering på att skapa relationer, fritidspersonalens aktiva arbete i området och det arbete som läggs på att skapa en kultur i fritidsgården. Därför har vi valt att döpa våra teman inom vår första frågeställning för: Relationer, samarbete inom området och gemensam kultur.

5.1 Metoder

5.1.1 Relationer

Ett av de viktigaste resultaten som vi har lyckats extrahera ur intervjuerna är att personalen på Mixgården jobbar väldigt aktivt med relationen. Relationsbyggandet börjar med att fritidsledarna hälsar på ungdomar som kommer in i Mixgården för att i första mötet motverka anonymitet. En av informatörerna berättar att man har som mål att ingen ungdom skall komma och gå utan att både ungdomen och fritidsledaren har presenterat sig för varandra. De anser att det är viktigt att ungdomen blir sedd och blir tilltalad genom sitt namn. Fysisk beröring anser de är viktigt i skapandet av relationen då det bland annat har en avdramatiserande effekt, med fysisk beröring menar de bland annat kramar och klapp på axeln beroende på vart relationen befinner sig för tillfället.

”Hej X vad kul, hur gick det på provet igår och kul att du här.”

Samtliga informatörerna uttrycker att det är viktigt att värdesätta de förmågor och kunskaper ungdomarna har. Detta gjorde man på många olika sätt t.ex. via dialog genom att vara nyfiken och visa intresse för ungdomarnas historia och nuvarande situation. De säger att de är öppna för samtal på ungdomarnas villkor, dvs. om ungdomarna vill ta upp något som de anser är viktigt så är personalen villiga att lyssna. Fritidsledarna frågar om ungdomens bakgrund, var man kommer ifrån, vilka ens föräldrar är osv. Man anser också att det är viktigt att ta reda på ungdomarnas intressen, vad de gillar som till exempel dans, musik, politik, laga mat osv. Fritidspersonalen frågar efter dessa saker för att man anser att det är viktigt att få en bild och förståelse av de sammanhang som ungdomarna lever i.

”...Och sen försöker vi ju jobba mycket med relationer, vi tror på att om vi skall kunna påverka någon att göra andra val i livet än vad dem hade gjort om vi inte fanns så gäller ändå att vi känner dem ganska bra, att vi har en relation till de, att de har ett förtroende, litar på oss.

”Att stärka dem i det dem tror och hitta förutsättningar, både lokalmässiga men ibland också verktygen, i mitt fall kan det vara musik o det kan också vara att när man träffas varje dag, ett relationsarbete, ett relationsbyggande arbete.”

Samtliga informatörer säger att de försöker skapa en relation där personal och ungdom försöker möts på jämlika villkor. Informatörerna uttrycker att de försöker lära sig från ungdomarna genom dialog exempelvis genom att utbyta tankar och känslor i olika situationer.

”Men här inne så blir det mer att vi jobbar med möten hela tiden och vi jobbar med relationer hela tiden och vi jobbar med konflikter hela tiden... och det är inte det här liksom ”vad kan jag göra för dig lilla vän?” utan det är i ett samarbete. Jag kan lära mig av dig precis som du kan lära dig av mig, alltså, jag har lärt mig jättemycket av ungdomarna här inne för att dem berättar saker för mig som jag inte visste eller så... så att man kan lära av varandra.”

Samtliga informatörer uttrycker att det är viktigt att se ungdomarnas behov och möta dem där dem är. Personalen säger att man är där för ungdomen om det uppstår problem och ungdomen behöver någon att prata med. Dock är det inget tvång för ungdomarna att prata om det som tynger dem. En informant berättar:

”Ett sätt att se på det kan va ok du kom hit och du mår dåligt men nu gör vi nånting roligt och så stärker jag det och så får du en paus i ditt tänkande eller så kan... Vi tänker väl mer så här, ok vad har du störst behov av? Vill du prata om det du bär med dig och det du känner är jobbigt och vill du försöka hitta någon lösning på det så gör vi det, vill du spela pingis eller någonting roligt så gör vi det. Så att vi har, vi är lite mer öppnare för både dem grejerna”.

Tre av informatörerna tar upp att relationsbyggandet utvecklas även genom konflikter. De säger att de söker en dialog med ungdomen efter en konflikt. En av personalen tog att det alltid fanns en historia bakom en konflikt och att det är av betydelse att spåra orsaken för att kunna närma sig en lösning. Två av de intervjuade sa även att deras relationer med ungdomarna fördjupades efter konflikten. En informatör uttrycker sig så här:

”För att vi jobbar med konflikter och konsekvenser. Sen brukar konflikter, vi ser ju inte det som ett problem utan vi ser det som positivt där. II När man har haft en konfrontation med någon så blir det mycket lättare, man kommer närmare, dels naturlig reaktion om man pratar om det, det är inte så att man gör ett straff här och så kommer dem tillbaka och pratar inte mer om det, utan min roll är ju att komma fram som vuxen, kanske inte i stridens hetta men efteråt. Kan inte jag så är det en kollega som meddelar att han är ledsen och han tycker om dig.”

Tre av informanterna berättar att en viktig aspekt till varför man har lyckats skapa dessa relationer är att majoriteten av personalen på Mixgården har jobbat där under en lång period så man har skapat relationer med ungdomarna i området och deras föräldrar. En informant berättar bland annat om att tidigare besökare, har nu egna barn som besöker Mixgården.

Analys av relationer

Meningsfullhet kan vi i vår analys koppla till fritidsledarnas egna ord om sitt arbete då vi kan analysera att fritidsledarna har ett brinnande intresse av att jobba med och lära känna ungdomarna. Vi ser hur denna meningsfullhet visar sig bland annat genom att fritidsledarna har en dialog med ungdomarna som vi kan se grundar sig på jämlikhet där man strävar efter att få ett horisontellt förhållande (Freire, 1972). Dialog komponenten tro visar sig vara tydlig i detta fall för att vi kan analysera att fritidsledarna i sin dialog med ungdomarna har en tro på att ungdomarna har inneboende krafter och att detta kan enbart tas fram genom att skapa en jämlik relation som möjliggör att dessa kommer fram.

Vi kan analysera utifrån dialogbegreppet att det första steget som handlar om att etablera en relation kan vi se att komponenten kärlek är närvarande då de har uttryckt ett intresse och ett mål att de ungdomar som kommer till gården skall ha haft kontakt med minst en fritidsledare (Freire, 1972). Vi kan koppla till dialogbegreppets syn på att skapa ett horisontellt förhållande till att personalen har ett stort intresse av att lära sig från ungdomarna, att lära sig om deras värld för att kunna utveckla fritidsgården. Majoriteten av Informatörerna nämnde Paulo Freire som en inspirationskälla, i synen man har på ungdomarna där man försöker ha ett ömsesidigt lärande och en relation på jämlika villkor. Vi ser även att KASAM är närvarande genom att då fritidspersonalen tar initiativet till att lära känna ungdomarna, vilket kan kopplas till meningsfullhet till att skapa en relation kan visa på att man vill få en förståelse som man kan koppla till begriplighet utav ungdomarna (Antonovsky, 2005).

Vi kan analysera att det stora arbete som man lägger på att skapa och utveckla relationer kan ses som att personalen har ett salutogent perspektiv där man ser inte ungdomarna utifrån ett patologiskt perspektiv (Antonovsky, 2005). Detta framkommer i personalens arbetssätt då man väljer att fokusera sig på resurser hos ungdomarna för att inte enbart skapa och utveckla en relation, men även för att lyfta ungdomarna själva. Vi kan koppla detta till Åhlund (1997) som beskriver en ofta förekommande negativ bild som samhället har av ungdomar i förorten och hur denna bild påverkar ungdomarna negativt. Utifrån ett salutogent perspektiv kan vi koppla

denna negativa bild till ett patogent tankesätt eller sjukdomsperspektiv(Antonovsky, 2005). Istället för att belysa resurser och möjligheter väljer man att se ungdomarna utifrån ett patogent tankesätt som kan bidra till hinder för ungdomarnas inträde i samhället och en internalisering av denna patogena syn hos ungdomarna (Ålund, 1997). Vi kan i våra resultat se att det är bland annat mot denna bild som fritidspersonalen på Mixgården arbetar mot, att man ur ett salutogent perspektiv arbetar för att belysa och lyfta upp de resurser som ungdomarna har, vilket ur ett långsiktigt perspektiv kan leda till att ungdomen genom sina inneboende resurser stärks.

Vi ser en koppling till Petterson(2009) då vi enligt vår förståelse kan analysera att både personalen på Mixgården och personalen på de olika fritidsgårdarna i Irland arbetar ur ett salutogent perspektiv (Antonovsky, 2005) i och med att de försöker lyfta fram positiva faktorer, medan fritidsledarna i Irland arbetade för att lyfta fram de positiva faktorerna i syfte om att skapa en relation ungdomarna emellan, oavsett etniskt härkomst, arbetar personalen på Mixgården bland annat för att belysa positiva faktorerna för att ungdomarna inte skall ta till sig den identitet som utav en del av samhället lagts på förortsungdomar(Ålund, 1997).

Vi finner fritidsledarnas syn på konflikt och konflikthantering väldigt intressant då fritidsledarna talar om att de inte ser på konflikt som något negativt utan ser det som en annan möjlighet till att fördjupa relationerna. Detta görs dock inte genom att ingå i en konfrontation med ungdomarna men genom att lösa upp och konflikten och gå till botten med den genom att tala om den. Vi kan koppla till meningsfullhet i fritidsledarnas konflikthantering då man inte väljer att blunda för konflikten, man ser konflikten som ett sätt att komma närmare ungdomen för att ungdomarna är med Antonovskys ord ” värda att investera energi, är värda engagemang och hängivelse, är utmaningar att ”välkomna” snarare än bördor som man vore förutan”(Antonovsky, 2005, sid 41). Med andra ord ser personalen ett värde i att inte blunda, och tala om vad som har hänt, detta kopplas även då till de andra komponenterna begriplighet och hanterbarhet då genom att ha ett emotionellt intresse försöker man få en begriplighet eller förståelse kring varför ungdomarna betar sig på detta sätt och även få en hanterbarhet eller verktyg på hur man kan gå vidare för att lösa problemen(Antonovsky, 2005). Detta kopplas även till det salutogena synsättet att man genom att se på ungdomarna utifrån ett friskhetsperspektiv så har man ett öppet sinne kring varför konflikten uppstått istället för att utifrån en patogenetiskt synsätt bara fokusera på att lösa konflikten vid plats(Antonovsky, 2005). Detta gör man genom att man som fritidsledare har en hög meningsfullhet som gör att

man är villig att tala om de problem som uppstår. Att personalen undviker detta fall kan vi se i deras konflikthantering då man alltid tar tag i konflikten och genom dialog som innehåller reflektion och handling möjliggör att man får djupare kontakt och förståelse till varför konflikten har uppstått.

Resurser kan vara allt från ”ens egen kontroll eller som kontrolleras av behöriga andra”(Antonovsky, 2005, sid 40). Detta är intressant för att ser vi att personalen kan fungera som en resurs för ungdomarna i deras möte med omvärlden, med andra ord kan man se på fritidsledarna som en generell motståndsresurs som ungdomarna har tillgång till och bidrar till att skapa trygghet, struktur och förmågan att kunna hantera de stressorer i form av utmaningar och andra skeenden som man möter i livet (Antonovsky, 2005). Vi kan spekulera att just att bekräfta, visa intresse och lyfta fram resurser kan bidra till höja ungdomarnas jagstyrka och leda till en högre KASAM.

Utifrån begreppet feedback ser vi att personalen på Mixgården påverkar ungdomarna eller ger output och denna output påverkar ungdomarna som ger feedback eller återrapportering till personalen. Ungdomarna ger i sin tur input till fritidsledarna(Schjødt & Egeland, 2007). Schjødt & Egeland (2007) skriver att effekten av feedbacken bidrar till att forma systemets fortsatta handlingar vilket man kan se i resultaten då feedback i form av att ungdomarna accepterar att det påbörjas en relation ger feedback på att relationen kan fortsätta utvecklas.

5.1.2 Samarbete inom området

Samtliga informatörer lyfte fram vikten av att se individen i sitt sammanhang i relationen med ungdomarna. En informatör sa att Mixgården är en del av Hammarkullen och att man därför måste ha kontakter ut till allt annat som händer i området. De uttrycker att det är viktigt att analysera den situation som råder i området. Ungefär en gång per termin sätter sig fritidsledarna och pratar och analyserar vad som händer i området. De frågar sig: ”Hur mår våra ungdomar?”, ”Vad gör dem?”. De berättar att de analyserar vilka behov som finns. Utifrån det sätter de ett större fokus på det som är aktuellt och de behov som är störst för tillfället. Det är även av betydelse att undersöka vad de boende i området anser är relevanta och aktuella frågor, detta leder till att man periodvis även engagerar sig i de frågor som de boende anser är aktuella som t.ex. flyktingfrågor. En informant berättar att mycket av arbetet bygger på en analys i nuet som uppkommer via dialog med ungdomarna och boende i området och som hjälper fritidsledarna att förstå hur de skall jobba vidare. En av

informatörerna sade att allt hänger ihop och att kollektivet alltid är större än individen. Det är därför viktigt att förstå individens sammanhang för att kunna förstå individen för att om det ser ut på ett visst sätt så kommer det att påverka ungdomarna i området. Därför kan man inte bara jobba med individen utan man måste göra både och. Två informatörer berättar:

”... individen finns hela tiden i ett sammanhang och det alltid viktigt att sätta det i sammanhanget då är du tillbaka till närmiljön och hur ser miljön ut? vilka har du i din familj.”

”Men områdesarbete är inte bara skolan utan det är också att samarbeta och samverka med andra organisationer eller kommunala organisationer eller socialtjänsten eller polisen, dansorganisationer som vi har här varje kväll, som lånar lokalen osv. och det är också ett sätt att visa att vi bryr oss om Hammarkullen. Vi går med i Nätverket. Nätverket är olika krafter i Hammarkullen, framförallt boende som är med och påverkar. De utgår från vissa frågor som är centrala och om det är någon demonstration som skall göras så är det ofta Nätverket som hjälper till där. Så att det är mycket områdesarbete på det sättet.”

En informatör berättar om att det har skett en stor förändring av Mixgårdens samverkan med andra aktörer i Hammarkullen. Informatören berättar att Mixgården tidigare tillhörde en enhet som kallades den förebyggande enheten. Då var samarbetet med bland annat socialtjänsten mer aktivt. Socialsekreterare besökte gården, och fältarbetare la en del av sin verksamhet i Mixgården. Detta förändrades dock genom att Hammarkullen genomgick en sektorsomvandling där Mixgården hamnade i facket ”fritid och kultur”. Detta har enligt en informatör försvårat deras arbete då de är inte enbart intresserade av fritid och kultur ”i människan finns kultur, men det finns också problem”. Detta har enligt informatören bidragit till att öka avståndet mellan de sociala institutionerna och Mixgården. Informatören berättar att idag består samverkan mer utav frivilliga aktörer och enskilda tjänstemän från olika institutioner. Mixgården har idag mer informellt och frivilligt områdesarbete och mer uppsökande arbete på utsidan med andra aktörer såsom samverkan med föräldrar, polisen och frivilliga aktörer såsom lärare. Samtliga Informatörer har berättat att de försöker involvera ungdomarnas föräldrar i vad som pågår i Mixgården och betydelsen av att ha en föräldrakontakt om något skulle hända. En informatör berättar att det kan handla om gränssättning när det gäller att tala om för ungdomarna vilken tid deras föräldrar vill att ungdomen ska vara hemma eller bekräfta för föräldrarna att barnen befinner sig på Mixgården. Informatören berättat att föräldrar alltid är välkomna till deras verksamhet för att se hur det ser ut och även för att ställa frågor om det finns behov.

En informatör uttrycker en önskan av mer samverkan och säger att enskilda aktörer inte kan ensamma hjälpa en ungdom utan att arbetet blir mer fruktbart om flera aktörer samarbetar.

”... jag tror faktiskt inte att vi ensamma kan hjälpa en ungdom rätt liksom, utan jag hoppas att vi genom föräldrar, genom kanske socialtjänsten om man har en kontakt person och så kan jobba tillsammans för att lyfta en ungdom men det är det som är utmaningen hela tiden och det man får kämpa med hela tiden och det är utmattande ibland.”

Två av informatörerna har berättat att de jobbar som nexus och säger att nexus innebär att vara medlare mellan till exempel socialtjänsten och ungdomarna. Informatörerna har berättat om deras roll som skolfältare och att samverkan med skolan har betydelse. Därför möter man ungdomarna i deras arena och stödjer bland annat ungdomarna när de har problem på skolan med lärarna eller elever. Dessutom har en av Informatörerna berättat om vikten av att ha samarbete med polisen, så att polisen kan lära känna och tolka området och föra en dialog med ungdomarna när de besöker Mixgården på kvällstid.

”... mycket av vårt jobb är mycket nexus om ni vet vad det är. Alltså att man tolkar socialkontoret så här så, ungdomarna så här så, man är någonstans i mitten, försöker kan inte ni komma ut lite så att ni kan träffas så. Medlare på något sätt. För att avstånden växer mellan de fasta institutionerna och människan här.”

Tre av informatörerna har berättat om att de samverkar också med frivilliga krafter exempelvis kyrkan, pensionärer och studenter som kommer och hjälper ungdomarna med läxhjälp.

”Mer positiva saker som vi gör har vi konstaterat att våra ungdomar som ganska många har, alltså bor trångt hemma och har behov av att ha alternativa platser för att läsa läxor så det har blivit ett sätt att ok då har vi fixat så att det finns möjligheter till läxläsning på gården både att det finns utrymme men att det finns personer som kan stötta och hjälpa en med själva läxorna så där har vi en del frivilliga krafter som vi samarbetar med, en del studenter som har varit här o hjälpt våra ungdomar med den biten. Så det är egentligen, vad ska man säga att de krav eller... de som ungdomarna bär med sig in på gården de e dem man frågar de e deras behov, de e de som styr verksamheten.”

Tre informatörer tog upp att Hammarkullen är ett område som är socioekonomiskt segregat. Informatörerna sa att klass och etnicitet ofta blandas ihop och att det egentligen inte spelar någon roll vart man kommer ifrån, ungdomar som har föräldrar som är arbetarklass läser vidare till högre studier i mindre utsträckning än vad andra ungdomar med föräldrar som tillhör en annan klass gör. Utifrån kunskap om ungdomarna, området och de svårigheter som

finns som t.ex. att många familjer bor trångbott och det finns föräldrar som har svårigheter med det svenska språket så arbetar Mixgården utifrån ett klassperspektiv och ett etnicitetperspektiv genom att man ser till att Mixgården kan erbjuda läxhjälp för de ungdomar som vill och behöver det. Så här säger en av informatörerna:

” Om de uppmanar dig hemifrån eller inte att studera så där har vi ett annat klass perspektiv. Det ser man ju på våra ungdomar också vilka föräldrar de har, man ser att de ungdomarna som är väldigt motiverade de har föräldrar som har kämpat och från början du ska göra detta och du ska göra detta men också kanske haft resurser att sitta med och att plugga med dem för att göra det här. Det finns jätte många föräldrar som inte kan läsa och skriva på svenska. Hur ska man hjälpa sina ungar med proven?”

”Vi skapar dem förutsättningar vi har här, det som skiljer det här området från de andra områden är de socioekonomiska förutsättningarna, att det är mycket fattigdom, ohälsa, allting som kommer med det, mer än att jag försöker se att kulturen eller religionen eller att det skulle spela någon roll för att jag tror, det betyder så väldigt lite i samhället, i det stora hela”.

Analys av samarbete inom området

Utifrån systemteorin(Schjødt & Egeland, 2007) kan vi analysera att man inte ser på Mixgården som en isolerad enhet utan som ett system som ingår i en större helhet och av den anledningen påverkas av sin omgivning. Mixgården kan ses som en komponent i ett suprasystem och detta innebär ett större sammanhang, som t.ex. Hammarkullen eller Samhället i stort. Inom systemteorin talar man om att det är viktigt att ha kunskap om ett systems sammanhang för att kunna förstå systemet. Det som sker i Samhället påverkar Hammarkullen och även Mixgården som system. Skulle man se på en ungdom som besöker Mixgården som ett system skulle man också kunna se det som att ungdomen är en del av ett suprasystem. Ungdomen har sina vänner, tillhör en samhällsklass osv. Det är viktigt att förstå personens sammanhang för att kunna förstå personen och inte se på personen som en isolerad enhet. Detta kan vi se genom att fritidsledarna betonar vikten av att förstå ungdomarnas sammanhang genom att ställa frågor och visa intresse om deras historia, bakgrund och intressen.

Utifrån ett systemteoretiskt perspektiv kan man se fritidsgården som ett system i relation till ett suprasystem som är Hammarkullen(Schjødt & Egeland, 2007). Man påverkas och påverkar Hammarkullen genom att röra sig i området, skapa relationer till andra parter eller system såsom socialtjänsten, polisen, föräldrar och andra i syfte att påverka i positiv riktning.

Utifrån systemteorin skulle man kunna tala om att Mixgården som system är ett system som har en stor grad av öppenhet då man är också öppen för att testa nya metoder. Mixgården har även ett stort intresse och ser det som viktigt att veta vad som är aktuella frågor för de som är boende i Hammarkullen. Man rör sig mycket utanför fritidsgårdens gränser och har kontakt med personer och organisationer utanför fritidsgården. Mixgården som system tar både emot och ger ut energi vid samverkan genom en kontinuerlig dialog. De bjuder in föreläsare vid behov och intresse av både fritidsledare och ungdomar. Vi upplever att Mixgården som system är ett flexibelt system för att de har förmågan att vid behov öppna sig och ta emot information och kunskap (Lundin & Benkel & de Neergaard & Johansson & Öhrling, 2009). Efter sektors omvandlingen genomgick Hammarkullen en omvandling och detta ledde till att Mixgården som system fick anpassa sig till förändringar och försökte hitta en balans. Detta kan analyseras med begreppet homeostas som innebär att systemet erhåller signaler som aktiverar andra mekanismer för att återställa jämvikten (Schjødt & Egeland, 2007). Detta ledde till att Mixgårdens samverkan med frivilliga aktörer ökade. Dessa egenskaper är viktiga för att uppnå förändring, anpassning och kunna utvecklas. Samtidigt är Mixgården som system inte helt öppet utan vi ser utifrån våra intervjuer att de har regler och normer som bevarar systemet.

5.1.3 Gemensam kultur i Mixgården

Mixgården är en plats där ungdomar med bakgrund i flera olika kulturer möts hela tiden. På Mixgårdens lokaler har man dekorerat med flaggor som representerar olika bakgrunder i en jämlik gemenskap. Informatören berättar att anledningen till detta är att skapa en miljö där alla kulturer i världen är lika mycket värda. Två informatörer har påpekat att man på Mixgården arbetar för att skapa en gemensam kultur. Alltså en kultur som har sin grund i respekt för andra och deras bakgrund, en kultur som har en solidarisk grund då man hjälper varandra, och där man vill jobba emot etniska hierarkier.

Två informatörer sade att det i samhället ofta fanns en begränsad världsbild där vissa språk och kunskaper lyftes över andra. Västvärlden och det engelska språket lyftes upp framför andra världsdelar och språk. En av informatörerna uttrycker att man jobbar för en bred och integrerad världsbild där alla språk och kunskaper har samma värde. Informatören uttrycker sig så här:

”... men så länge vi håller på problematisera kring detta ...ah du kommer ... engelska du har inget godkänd... tex. okej men du pratar kurdiska och arabiska redan när du kommer liksom

men det är ingen resurs det är ett problem. Det blir ju helt sjukt som gick inte fortsätta och det kan inte vara så stelbent. Så själv tycker att är grym positiv men det skapar här ute det är utanförskap och det är inte positivt...”

En informatör berättar att det finns stor fokus på dans och att de har många dans grupper som tränar inför karnevalen, och det finns olika grupper som dansar latinamerikanska, kurdiska danser osv. Informatören berättat vidare att ungdomarna lyssnar mycket på musik som spelar på radio till exempel Beyoncé och Rihanna.

Två informatörer berättar att Mixgården arbetar också för att skapa en kultur där alla välkomna oavsett kön. De berättar om hur det från början var mest killar som kom till Mixgården. De tar upp att ett mål för verksamheten är att öka antalet tjejer som besöker Mixgården genom att ha tjejöppet på måndagar. Ett syfte med detta är att ge tjejerna utrymme och möjlighet att också göra Mixgården till sin plats så att tjejerna även kommer på andra dagar. En informatör säger att man jobbar för att få in mer tjejer genom att bland annat dela ut lappar på skolorna där man berättar om verksamheten. Denne berättar vidare att det nuförtiden är mer tjejer som besöker Mixgården än vad det någonsin har varit förr, det är ca 30 tjejer per kväll. Förutom att måndagarna ska bidra till att tjejerna finner sin plats på gården tar den intervjuade upp att vissa tjejer inte får eller vill besöka fritidsgården om det finns killar där. Informatören säger såhär:

”Och sedan så har vi tjejer som inte får komma när det är killar här och då är måndagarna ännu viktigare. För att det är ett sätt att få tillgång till fritidsgården över huvud taget, annars så hade dem aldrig fått komma liksom. Och det är den verklighet som är här, vi har säkert kanske 10 tjejer som bara kommer på måndagar av olika skäl, det kan vara familjen som säger det eller så kan man själv säga det, jag vill inte komma när det är killar. Men då känner jag att det är jätteviktig att vi har våra måndagar så att dem över huvud taget kan vara här”.

Informatören sa att om det redan fanns tjejer inne på Mixgården så kunde det vara lättare för andra tjejer att komma på grund av att det kanske är ”svårt att komma in här som ensam tjej och tycka att nu skall jag försöka göra det mer jämlikt här”. Ännu en aspekt som informatören tog upp var att det var viktigt att visa killarna att detta inte bara var deras fritidsgård utan att verksamheten var öppen för alla. Frågor om vad tjejer och killar ”får” och inte ”får” göra kom upp på tapeten:

”...och det blir rätt mycket sådana snack liksom, hur skall tjejer och killar vara, vad är ok liksom. Får tjejer spela biljard, får dem spela fotboll, får dem spela pingis utan att det är konstigt liksom...”

Samtliga informatörer berättar att de jobbar med att skapa en struktur genom regler, en ”kultur” som ungdomarna själva anammar, bär upp och är med och utvecklar. Två informatörer berättar om hur ungdomarna själva har anammat och bidragit till att forma kulturen. Detta genom att ungdomarna bland annat upprätthållit regeln om att inte tillåta drogsymboler. Två informatörer berättar om en situation där en besökare hade på sig kläder med en drogsymbol vilket fick ungdomarna att reagera genom att vilja ”porta” personen eller be denne att ta av sig klädesplagget för att upprätthålla reglerna om drogsymboler. Andra exempel som har kommit fram är att ungdomarna har ryckt in och stoppat slagsmål inom Mixgården. Informanterna berättar att reglernas funktioner är att skapa en trygghet i Mixgården, en trygghet som gör att alla ungdomar skall känna sig välkomna.

Analys av gemensam kultur

Den gemensamma kulturen som ungdomarna upprätthåller och utvecklar kan vi tolka som en generell motståndsresurs i och med att den kan fungera i form av socialt stöd. Att ungdomarna har en plats där de kan samlas, ha aktiviteter som de anser är meningsfulla såsom dans, musik och en gemenskap kan upplevas som en resurs. Man kan ha en kulturell förankring i fritidsgården som kan ge kraft till att bekämpa olika stressorer i samhället (Antonovsky, 2005). Fritidsgården kan fungera som en generell motståndsresurs för att det kan bidra bland annat till att skapa och öka KASAM (känsla av sammanhang) hos ungdomarna. Att man har ett socialt stöd från fritidsledarna men även andra ungdomar kan upplevas som meningsfullt. Vi tänker att den gemensamma kulturens betoning på jämlikhet, allas lika värde och arbete mot hierarkiska strukturer kan skapa en viktig grund för att ungdomarna ska finna en mening med att vara på fritidsgården. Vi kan analysera att detta handlar om att skapa en meningsfull tillvaro där ungdomen känner sig accepterad, bekräftad och att de har en gemensam plats där alla får utrymme oavsett kön, etnicitet eller klass. En strävan var att ungdomarna ska känna en solidaritet gentemot varandra, fritidsgården och andra. Att känna sig bekräftad och accepterad kan vara en viktig förutsättning för att kunna känna solidaritet mot andra. Ett exempel kan vara då fritidsledarna arbetar för att tjejbesökarna ska kunna känna fritidsgården som sin egen genom tjejkvällar. Mixgården som system inte helt öppet utan vi ser utifrån våra intervjuer att de har regler och normer som bevarar systemet. Genom att på fritidsgården ha kontroll över regler såsom bemötande och respekt bidrar man till att skapa en begriplighet inte bara inom fritidsgårdens väggar men även i omgivande samhället på vad som är acceptabelt beteende. Detta kan vi

analysera sker genom en dialog som grundar sig på jämlikhet, kritisk tänkande, tro och kärlek. Begripligheten kan även kopplas till majoriteten av personalen har arbetat inom fritidsgården under en lång period vilket hjälper till att motverka anonymitet och bidra till just att skapa och bygga relationer, att bygga en struktur som övergår till en kultur(Antonovsky, 2005).

Utifrån våra resultat kan vi analysera att personalens sätt att skapa begriplighet i fritidsgården kommer från deras regler som en metod, då regler kan skapa struktur och en känsla av trygghet och förutsägbarhet. Att det finns en förutsägbarhet kan innebära att det finns en homeostas där både ungdomar och fritidsledare vet vad som gäller, trots att det sker förändringar (Schjødt & Egeland, 2007). Ungdomarnas egen vilja att upprätthålla dessa regler kan utifrån KASAM tolkas som att fritidsledarna har lyckats införliva en meningsfullhet hos ungdomarna angående reglerna. En informatör berättar:

”Vi hade besök från Stockholm från tag sen en annan fritidsgård som hälsade på, och det var en tjej där inne som hade en stor maja blad på sin tröja och då blev våra ungdomar jätte upprörda och kommer direkt ”porta henne porta henne”.

Genom denna meningsfullhet känner ungdomarna att de är en del av fritidsgården och att de bidrar till att påverka fritidsgården(Antonovsky, 2005). Utifrån begreppet dialog kan vi även analysera att detta kan ha skett genom en dialog som har haft sin grund i tro (Freire, 1972) genom att fritidsledarna har haft en tro i att ungdomarna kan vara med och påverka och forma fritidsgården. Denna tro möjliggör att man inte trycker ner regler utan förklaring utan att de formas genom gemensamma diskussioner som kan leda till begriplighet (Freire, 1972).

Skapandet av en gemensam kultur kan vi koppla till Petterson (2009) då kultur spelar en stor roll. Petterson(2009) skriver att kulturen i har sin grund i etniska skiljelinjer mellan protestanter och katoliker som genom olika faktorer försvårar en brobyggande process, denna svårighet kan man även se i Hammarkullen som på grund av segregation också förhindrar integration. En tydlig koppling mellan personalen på Mixgården och de olika personalerna i Irland är att de båda jobbar för att ungdomarna skall se omvärlden utanför det egna området. Personalen på Mixgården jobbar på detta genom att i sin kultur ha en tydlig integrationsfråga som inte handlar om assimilation till det svenska samhället men integration där folk från olika folkgrupper kommer samman och skapar en ny kultur inom Mixgården, detta finns även i vad Pettersson(2009) berättar om hur fritidsledarna på de olika fritidsgårdarna arbetar för att närma ungdomarna från de två grupperna, att man inte arbetar för att ena gruppen skall assimileras av de andra utan att man ska hitta gemensamma grunder.

5.2.1 Utifrån vår andra frågeställning har vi valt att döpa vårt tema för: Ungdomarnas delaktighet.

I våra intervjuer berättar våra informanter att ungdomarna är delaktiga i Mixgården på olika sätt. Två informanter berättar att det finns en kontinuerlig dialog mellan personal och ungdomar om olika önskemål, aktiviteter och om hur ungdomarna vill påverka Mixgården. Samtliga informanter uttrycker att utöver den kontinuerliga dialogen som finns med alla besökare så har personalen skapat ett gådsråd, som de har valt att kalla ”Utvalda”, där man har regelbundna kontakter med en grupp av 12 utvalda ungdomar. Våra informanter säger att syftet är att dessa ungdomar får vara delaktiga och ge information på vad som kan förbättras men även ge insyn till personalen om vad som pågår inom fritidsgården. Två informanter har sagt att de en önskan om att de utvalda skall kunna fungera som inspiration och förebilder för andra ungdomar i fritidsgården. Två informanter berättar att den nuvarande formen av utvalda har genomgått en förändring från att vara demokratiskt vald av ungdomarna till enbart väljas ut av personalen. De säger att anledningen till denna förändring är att när ungdomarna valde representanter till tidigare gådsråd användes inte kriterier som bäst lämpad utan det blev enligt personalen en popularitetstävling. Idag är det enbart personalen som väljer ut ungdomar därav namnet de ”Utvalda”. En informatör berättar:

”Vi har, en grupp som vi kallar Utvalda som är, som vi klassiskt brukar kalla gådsråd, vi har inte valt dem(ungdomarna) demokratiskt utan vi har handplockat ungdomar som vi vet att fritidsgården har en stor betydelse i deras liv. De är oftast här o dem, vi känner att dem kan bidra med någonting. Vi försöker få en mix av dem här så att dem får en blandning mellan olika, etnicitet, olika kön, olika intressen. Så vi har en grupp på tolv ungdomar och dem träffar vi varannan vecka och har möten. Vi diskuterar bland annat regler på gården eller egentligen kulturen, stämningen, hur är det? mår folk bra? funkar våra regler? är det någonting vi borde ändra på? Så de får vara med och tycka ganska mycket. Det är inte alltid de får vara med och bestämma men de får vara med och tycka till, i alla fall och vi har en diskussion om det och vi förklarar också det. De hjälper oss sen o förklarar det utåt o liksom stärker det gentemot de andra ungdomarna.”

Två informatörer berättar att fritidspersonalen prövar sina metoder i relation till ungdomarna, om en metod fungerar så fortsätter man med metoden och om det inte fungerar så gör man sig av med metoden eller modifierar den. En informant berättar att ett konkret exempel på en metod som utvecklades utifrån ungdomarnas delaktighet är massagen:

”Alltså vi, jag tycker alltid att man utvecklar de här tankarna och metoderna till exempel när massage, så blev det en naturlig koppling. Innan var det mycket kroppsspråk liksom att man hälsar man kramas, man ses och det är avdramatiserande.”

Våra informatörer berättar också att ungdomarnas delaktighet visar sig genom att personalen väljer att organisera aktiviteter som är baserade på ungdomarnas intressen. Andra aktiviteter som är baserade på ungdomarnas intressen är bland annat dans och musik som har bidragit till Mixgården har gett ut bland annat rap cd:s. Aktiviteter som finns och är baserade på ungdomarnas intressen är bland annat olika diskussionsgrupper kring politik.

”Det var ett par killar som hade diskuterat, dem tyckte själva att det här med politik var intressant men dem hade mycket frågor och förstod inte alla sammanhang så vi gjorde en liten grupp. En sådan diskussionsgrupp som vi planerade inför. Två veckors senare satt dem och diskuterade ett ämne som dem hade kommit överens om ”ok nu pratar vi om det här ämnet i en timme”. Och så bjöd vi in också folk utifrån som var lite experter på det området som de ville diskutera.”

Samtliga informatörer berättar om att en viktig händelse som inträffade år 2009 var att Mixgården hotades av nedskärningar som skulle innebära att stänga ner gården under sommarperioden. De berättar att ungdomarna mobiliserade sig tillsammans med fritidsledarna för att rädda fritidsgården från nedskärningarna. Detta berättar de skedde genom aktiviteter såsom medverkan i politikernas nämndmöten, demonstrationer och namninsamlingar. Enligt en informatör var detta en stor ”symbolisk seger” för ungdomarna. Informanten berättar att ungdomarna för första gången upplevde att de hade vunnit vilket gjorde det till en symbolisk seger för dem.

Analys av ungdomarnas delaktighet

Vi kan analysera att tanken bakom de utvalda har ett salutogent syfte (Antonovsky, 2005). Syftet är att göra ungdomarna aktiva och ansvarsfulla för fritidsgård vilket innebär en syn på att ungdomarna kan klara av att vara delaktiga i beslutsfattandet. Det är dock värt att påpeka att personalen säger att ungdomarna fattar inga egna beslut men att de har en röst och kan på olika sätt styra besluten. Detta kan öka meningsfullheten i och med att ungdomarna blir engagerade och delaktiga i besluten.

Systemteoretiskt kan vi analysera de utvalda som ett sätt för personalen att mäta temperaturen i fritidsgården eller med andra ord analysera var fritidsgården står för tillfället (Schjødt & Egeland, 2007). Detta är väldigt viktigt resultat för att det visar på en meningsfullhet hos både personalen och ungdomarna i och med att båda grupper visar ett engagemang i att se var man

står. Hos de utvalda visar sig denna meningsfullhet i en vilja att öka begriplighet för fritidspersonalen.

Dialogen med de utvalda är det enligt oss främsta syftet, för fritidspersonalen att utveckla fritidsgården, genom att få reda på temperaturen på gården, kan man gemensamt komma fram till vilken riktning man vill ta.

I analys av ungdomarnas mobilisering kan vi se att det låg en meningsfullhet för att rädda fritidsgården, det utvecklades även en begriplighet i form av att ungdomarna i konversation med fritidsledarna införskaffade information om situationen och dess konsekvenser. Vi spekulerar att hanterbarheten kom vid två tillfällen, det första tillfället var att man kämpade mot politikerna och det andra och kanske viktigaste hanterbarheten kom därefter då man såg en mening i att kämpa, därav den stora symboliska segern. Den symboliska segern är därmed med stora drag en seger som handlar om meningen att försöka.

Dialogen som fördes kan ha haft en aspekt av kritiskt tänkande då arbetet med ungdomarna inte handlade om att anpassa ungdomarna till en rådande ordning som förtrycker ungdomarna. Genom att ha ett kritiskt tänkande kunde ungdomarna se att den struktur som råder är inte fast utan föränderlig(Freire, 1972). Detta kan leda till att ungdomarna mobiliserar sig själva.

När det kommer till metodutvecklingen i relation till ungdomarnas delaktighet kan vi koppla dialogbegreppet till att personalen kan ha ett öppet sinne. De har en ödmjukhet som möjliggör för dem att se att deras metoder är inte de enda rätta, utan att det finns andra sätt att arbeta på. Detta kan även kopplas till KASAM begreppet begriplighet(Antonovsky, 2005) genom att skapa en dialog som grundar sig på ödmjukhet där personalen accepterar att de inte har all kunskap utan kan lära sig från ungdomarna. Utifrån ett systemteoretiskt perspektiv är detta ett exempel på att systemet rör sig i kontinuerlig förändring genom att pröva sig fram med metoder men samtidigt så bevarar man sina gränser genom att anpassa dessa metoder till fritidsgården och ungdomarna(Schjødt & Egeland, 2007).

Det kan ej förekomma en dialog i sann Freiransk anda då personalen på fritidsgården ändå har sista ordet när det gäller fritidsgården. Detta är tydligast i de regler som finns uppsatta och är inte till diskussion, detta gör att det ändå kan finnas en hierarkisk ordning, eller en kultur som man bör anamma för att kunna delta i fritidsgården(Freire, 1972).

6. Slutdiskussion

I vår studie har vi velat undersöka vilka metoder fritidsledarna använder sig av för att åstadkomma meningsfullhet i Mixgården samt på vilket sätt ungdomarna är delaktiga till att skapa denna meningsfullhet (utifrån fritidsledarnas perspektiv). Vi kan se att våra resultat är väldigt liknande de resultat som Anderson & Jordan(2007) har tagit fram. Anderson & Jordan (2007) lyfte fram hur man på Mixgården jobbade med relationer, områdesarbete, dialog mm (Se tidigare forskning).

Vi har kommit fram till att fritidsledarna på Mixgården har ett salutogent perspektiv där man arbetar genom att se ungdomarnas individuella och kollektiva resurser. På Mixgården jobbar man mycket med relationer i syfte att lära känna ungdomen, lära känna dess värld och vad som är meningsfullt för ungdomarna. Genom att ha en bild av vad som är meningsfullt för ungdomarna får fritidsledarna verktyg för att forma fritidsgården till en plats som alla kan känna som ”sin egen”. Fritidsledarna har lyft fram vikten av en jämlik relation i mötet med ungdomarna, där alla har något att bidra med. Solidaritet anses också vara viktigt. Att känna solidaritet med varandra på gården men också med människor i allmänhet, kan leda till meningsfullhet, ansvar mot varandra och bidra till att utveckla relationerna mellan ungdomarna. Vi kan se att personalen i Mixgården har ett systemteoretiskt tänk med en salutogen grund där personalen ser på ungdomarna utifrån det sammanhang de befinner sig i och har en vilja att utveckla de resurser och möjligheter som finns inom ungdomen. Detta gör man, anser vi, genom att ha en stark human grund där man har ödmjukhet, tro och hopp som möjliggör för fritidsledarna att inte enbart skapa en relation utan också utveckla den. Vi anser att fritidsledarnas metoder kan ses som flexibla då de prövar sig fram för att se vad som användbart. De väljer inte att hålla fast vid teorier och metoder utan prövar och omprövar sina metoder i relation till den verklighet de lever i. Samtidigt har ungdomarnas behov och intressen en viktig roll i hur man utformar och utvecklar sina metoder. Vi kan se att det ändå finns en struktur som gör att det finns en bas, en grund som inte förändras. Denna grund kan man se tydligt i deras regler och därmed i deras kultur. Vi kan även se att det faktum att personalen har arbetat på Mixgården under så många år kan skapa en kontinuitet och en trygghet för ungdomarna i relationerna till fritidsledarna.

Ännu en viktig aspekt som fritidsledarna utgår från är att ta hänsyn till det som är relevant för ungdomarna när det gäller deras omgivning samt även utgå från vad de som är boende i Hammarkullen anser är viktiga frågor.

Vi kan se att personalen har haft ett salutogent perspektiv som har möjliggjort fortsatt utveckling. Vi kan inte analysera och har ej som syfte att analysera hur stor KASAM är hos vare sig fritidsledare eller ungdomar men vi har kunnat se via våra intervjuer att det måste finnas en stor grad av meningsfullhet hos fritidsledarna. Denna meningsfullhet kan vi analysera visar sig i hela arbetet då det finns ett engagemang i ungdomarna och en vilja att fortsätta utvecklas.

Vi kan se att området spelar en stor roll i hela deras arbete. Men istället för att se på området utifrån ett patogent perspektiv där man skall enbart lösa problemen som uppkommer har man genom att ha ett salutogent perspektiv och se på ungdomarna och deras sammanhang inte förnekat de svårigheter som finns i området men ändå valt att fokusera sig på faktorer och resurser som kan bidra till att röra sig till det friska och positiva. De har uttryckt en vilja att påverka och utveckla områdesarbetet.

Utifrån resultat ser vi att fritidsledarna är aktiva i att skapa ett sammanhang som är positivt för ungdomen vilket kan kopplas till att det sätts stort fokus på att skapa och upprätthålla relationer, att skapa en gårdskultur, att arbeta i området, att göra ungdomarna aktiva i fritidsgården och att ge ungdomarna verktyg att själva påverka sitt område. Att ungdomarna själva är delaktiga och har inflytande i vad som sker på Mixgården och kan vara delaktiga i vad som sker i området anser vi kan leda till en känsla av sammanhang. Att vara delaktig kan innebära en känsla av meningsfullhet, begriplighet, hanterbarhet och inkluderade i det sammanhang de befinner sig i.

7. Referenser

7.1 Litteratur:

Andersson, Pia & Jordan, Thomas (2007) *Fritidsgården - en plats för samhällsbyggande?*

Antonovsky, Aaron (2005): *Hälsans mysterium*. Stockholm: Natur och Kultur.

Claesson, Caroline & Gustavsson (2010) *Mixgården - connecting people*

Freire, Paulo (1972): *Pedagogik för förtryckta*. Stockholm: Gummessons.

Henriksson, Malin & Lindell, Tim. (2010) ”*Kanske är det den goa kladdkakan*”

Kvale, Steinar (1997): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Larsson, Sam/Lilja, John/Mannheimer, Katarina (red)(2005): *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Lundin, Annika, Benkel, Inger, de Neergaard, Gerd, Johansson, Britt-Marie & Öhrling, Charlotta (2009). *Kurator inom hälso- och sjukvård*. Malmö: Studentlitteratur.

Payne, Malcolm (2008): *Modern teoribildning i socialt arbete*. Stockholm: Natur och kultur.

Peterson, Abby och Hjerm, Mikael (2007). *Etnicitet: Perspektiv på samhället*. Malmö: Gleerups.

Petterson, Jan K.E. (2009) ”*Good fences make good neighbours*”

Schjødt, Borrik & Egeland, Thor Aage (2007): ”*Från systemteori till familjeterapi*”. Lund: Studentlitteratur

Thomassen, Magdalene (2007) *Vetenskap, kunskap och praxis introduktion till vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups

Trost, Jan(1997) *Kvalitativa Intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Ålund, Aleksandra (1997) *Multikultiungdom*. Lund: Studentlitteratur

7.2 Internetkällor:

Arbeta långsiktigt – det brinner i knutarna(2009): <http://www.gp.se/nyheter/debatt/1.228843-arbeta-langsiktigt-det-brinner-i-knutarna>

Handlingsplan (2008):

[http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/3BD3974E07092B1CC12575CF00549AD5/\\$File/HandlingsplanHK.pdf?OpenElement](http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/3BD3974E07092B1CC12575CF00549AD5/$File/HandlingsplanHK.pdf?OpenElement)

7.3 Övriga källor:

15/06-2011 Metro – Artikel ”Ungdomsgård till Biskopsgården”

Vi i Biskopsgården Nr 3 – Mars 2011 – Artikel ” Pantrarna ska stoppa nedrustningen i förorten”

8. Bilaga

8.1 Intervjuguide

Presentation

Berätta lite om dig själv?

- Fritidsledare
- Utbildning/Erfarenhet
- Hur länge på Mixgården?
- Varför jobbar du där?

Tankesätt och metoder

Vilka metoder använder ni er av i arbetet?

- Samverkan – vilka samverkar ni med?

Vad har ni för regler?

- Varför har ni dessa regler?

Vilka tankar finns bakom era val av metoder?

Berätta lite varför ni använder er av dessa perspektiv/metoder?

Finns det några teorier eller perspektiv som har inspirerat er i arbetet med ungdomar?

- Varför?

Tycker ni att era metoder skiljer sig från andra fritidsgårdar?

- Hur?

Vilka mål har ni för året?

Influens och utveckling

Hur har ungdomar påverkat olika förändringar av verksamheten?

- Nya generationer? Förändrat arbetssätt?
- Har nya frågor kommit upp med nya generationer ungdomar?

Hur arbetar ni för att göra ungdomarna delaktiga i olika frågor och beslut?

- Planering av aktiviteter

Tar ungdomarna initiativ till förslag till beslut?

- Kan ni ge exempel på hur ungdomarna tar initiativ till beslut?
- Genom röstning?
- Konsensus?
- Dialog?

Samarbetar ni med föräldrar?

- I vilket sammanhang? Ungdomars tillåtelse? Kommer föräldrar till fritidsgården?
- Vilken kunskap delas er och föräldrarna?

Hur ser ni på mångkultur?

- Hur förhåller ni er till ungdomarnas syn på mångkultur?
- Hur påverkar det ert arbete?
- Området – förutsättningar som finns.

Vilka möjligheter och resurser ser du hos ungdomarna?

- Hur påverkas arbetsätt och metoder?

Vilka svårigheter och hinder ser du hos ungdomarna?

- Hur påverkas arbetsätt och metoder?

Finns det något som du är mindre nöjd med? Finns det något som du skulle vilja förändra?

- Resurser
- Personal

Har ni förslag på hur ni vill utveckla er verksamheten om ni har möjligheten?

- Projekt
- Idéer
- Att bygga ut verksamheten

Slutligen...

- Finns det något annat i intervjun du vill tillägga?
- Finns det någon fråga du hade förväntat dig att få?